

Proforsikring for boligselskaper

Forsikringsvilkår av april 2008
Erstatter vilkår av mars 2007
fra

Nemi Forsikring ASA

PROFORSIKRING FOR BOLIGSELSKAPER

Vilkår av april 2008

EIENDOM	8
1 HVEM FORSIKRINGEN GJELDER FOR	8
2 HVOR FORSIKRINGEN GJELDER	8
3 HVA FORSIKRINGEN OMFATTER	8
3.1 Bygninger eiet av forsikringstaker	8
3.2 Inventar, løsøre og maskiner	8
3.3 Tilleggsdekning	8
4 HVA FORSIKRINGEN IKKE OMFATTER	9
5 FORSIKRINGSSUMMER	10
5.1 Fullverdi bygning	10
5.2 Førsterisiko	10
6 HVILKE SKADER SOM ERSTATTES OG HVILKE BEGRENSNINGER SOM GJELDER	10
6.1 Brann	10
6.2 Vann, annen væske og gass	11
6.3 Tyveri	12
6.4 Kasko	12
7 SIKKERHETSFORSKRIFTER	13
7.1 Brann	13
7.2 Vann, annen væske og gass	15
7.3 Snøtyngde	15
7.4 Tyveri	15
7.5 Dataregistre og programmer	16
7.6 Elektronisk utstyr	16

8	SKADEOPPGJØR	16
8.1	Sikredes plikter ved skade	16
8.2	Egenandeler	16
8.3	Oppgjør med panthaver	17
8.4	Renter	17
8.5	Regress	17
8.6	Skjønn	17
9	ERSTATNINGSBEREGNING	18
9.1	Bygning	18
9.2	Maskiner, inventar, løsøre og varer	19
9.3	Aldersfradrag	19
9.4	Prisstigning, husleietap og renter	19
10	NATURSKADE	20
10.1	Hva forsikringen omfatter	20
10.2	Hva forsikringen ikke omfatter	20
10.3	Andre bestemmelser om naturskade	20
	ANSVAR	22
1	HVEM GJELDER FORSIKRINGEN FOR	22
2	HVOR FORSIKRINGEN GJELDER	22
3	NÅR FORSIKRINGEN GJELDER	22
4	HVA FORSIKRINGEN KAN OMFATTE	22
5	HVA FORSIKRINGEN IKKE OMFATTER	22
6	FORSIKRINGSSUM	23
7	EGENANDEL	23
8	HVORDAN KRAV FREMSETTES OG BEHANDLES	24
8.1	Skademelding	24
8.2	Sikredes plikt til å bistå ved saksbehandlingen	24
8.3	Behandling av erstatningskrav	24

9	RENTER	24
10	REGRESS	24
11	SIKKERHETSFORSKRIFTER	24
11.1	Oppbevaring av brannfarlig væske og andre kjemikalier	25
11.2	Bedriftsansvar	25
12	DEFINISJONER I ANSVARSFORSIKRING	26
12.1	Skadebegrepet	26
12.2	Kontraktsansvar	26
12.3	Forurensning	26
12.4	Varme arbeider	26
	UNDERSLAG	27
1	HVEM FORSIKRINGEN GJELDER FOR	27
2	BESTEMMELSER OM NÅR FORSIKRINGEN GJELDER	27
3	HVA FORSIKRINGEN OMFATTER	27
4	HVA FORSIKRINGEN IKKE OMFATTER	27
5	FORSIKRINGSSUM	27
6	EGENANDEL	27
7	HVORDAN KRAV FREMSETTES OG BEHANDLES	28
7.1	Skademelding	28
7.2	Anmeldelse til påtalemyndighet	28
7.3	Sikredes plikt til å avverge og begrense skade	28
7.4	Beregning og utbetaling av erstatning	28
8	RENTER	28
9	REGRESS	28

10	SIKKERHETSFORSKRIFTER	28
10.1	Generelle regler for underslagsforsikring	28
10.2	Spesielle regler for underslagsforsikring	29
11	SÆRSKILTE VILKÅR - UNDERSLAG	29
11.1	EDB-kriminalitet forvoldt av utenforstående	29

STYREANSVARSFORSIKRING 30

1	HVEM FORSIKRINGEN GJELDER FOR	30
1.1	Forsikringstaker	30
1.2	Sikrede	30
2	HVOR FORSIKRINGEN GJELDER	30
3	HVA FORSIKRINGEN KAN OMFATTE	30
4	FORLENGET KONSTATERINGSPERIODE VED LIKVIDASJON OG OPPSIGELSE	30
5	HVA FORSIKRINGEN IKKE OMFATTER	30
6	FORSIKRINGSBELØPET	31
7	EGENANDEL	31
8	MELDING OM SKADE	31
9	FEILAKTIGE ELLER UFULLSTENDIGE OPPLYSNINGER	31
10	ENDREDE FORHOLD OG FAREØKNING	31
11	FORSIKRINGSTID OG FORNYELSE AV FORSIKRINGEN	32

RETTSHJELPFORSIKRING 33

1	HVEM FORSIKRINGEN GJELDER FOR	33
2	NÅR FORSIKRINGEN GJELDER	33

2.1	Utgifter selskapet svarer for:	33
2.2	Utgifter selskapet ikke svarer for	33
3	FORSIKRINGSSUM	34
4	EGENANDEL	34
5	SKADEOPPGJØR	34

KOLLEKTIV ULYKKESFORSIKRING 35

1	HVA FORSIKRINGSAVTALEN BESTÅR AV	35
2	DEFINISJONER	35
2.1	Forsikringsbevis/ avtaledokument	35
2.2	Forsikringsvilkår	35
2.3	Forsikringstaker	35
2.4	Forsikrede	35
2.5	Sikrede	35
2.6	Ulykke	35
2.7	Medisinsk invaliditet	35
2.8	Grunnbeløpet	35
3	HVEM FORSIKRINGEN OMFATTER	35
4	NÅR OG HVOR FORSIKRINGEN GJELDER	36
5	HVA FORSIKRINGEN DEKKER - FORSIKRINGSYTELSER	36
5.1	Varig medisinsk invaliditet	36
5.2	Dødsfall	36
5.3	Behandlingsutgifter	36
6	OPPGJØR	37
6.1	Erstatningsoppgjør ved varig medisinsk invaliditet	37
6.2	Utbetaling av dødsfallerstatning	38
6.3	Renter	38
6.4	Opplysningsplikt	38
7	BEGRENSNINGER OG SPESIELLE RISIKOER	38

7.1	Generelle begrensninger	38
7.2	Fremkallelse av forsikringstilfelle	38
7.3	Spesielle begrensninger	39
8	ENDRINGSBESTEMMELSER - FORNYELSE/ OPPSIGELSE AV MEDLEMSAVTALE/ AVTALEDOKUMENT	40
9	KLAGEINSTANS - NEMNDBEHANDLING	40
10	MELDEFRIST/ FORELDELSE	40
11	UTTREDELSE AV ULYKKESFORSIKRINGEN	40
	 FORSIKRING LOVBESTEMT YRKESSKADE	 40
1	HVEM FORSIKRINGEN GJELDER FOR	40
2	HVA FORSIKRINGEN OMFATTER	40
3	YRKESSKDE - YRKESSYKDOM	40

Forsikringsavtalen består av

- Forsikringsbeviset
- Forsikringsvilkårene og Generelle vilkår
- Forsikringsavtaleloven av 16. juni 1989
- Det øvrige lovverk

Teksten i forsikringsbeviset gjelder foran forsikringsvilkårene. Forsikringsbeviset og forsikringsvilkårene gjelder foran lovbestemmelser som kan fravikes.

Disse vilkår gjelder for Norway Energi & Marine Insurance ASA, heretter kalt selskapet.

EIENDOM

1 Hvem forsikringen gjelder for

Forsikringen gjelder for den som er nevnt i forsikringsbeviset.

Ved forsikring av fast eiendom, gjelder forsikringen også for innehaver av tinglyst eiendomsrett, panterett og annen tinglyst sikkerhetsrett.

Ved eierskifte opphører forsikringen (dekningen løper i 14 dager etter eierskifte, jf. forsikringsavtaleloven § 7-2).

2 Hvor forsikringen gjelder

Forsikringen gjelder på det sted som er nevnt i forsikringsbeviset.

3 Hva forsikringen omfatter

Forsikringens omfang er nærmere angitt i forsikringsbeviset og spesifikasjonen.

3.1 Bygninger eiet av forsikringstaker

Til bygning regnes også:

- elektriske tilførselskabler
- oljetank, drengum og septiktank
- rør frem til kum/tank til offentlig ledningsnett, men ikke slike som hovedsakelig betjener maskiner og løsøre.
- utvendige varmekabler ved inngangsparti, garasje etc.
- uteglemte bygg som garasje, uthus, boder etc. med inntil kr 200.000.

Følgende regnes ikke som del av bygning:

- spesiell byggeskikk og antikvarisk merverdi
- kunstnerisk utsmykning

3.2 Inventar, løsøre og maskiner

Forsikringen omfatter inventar, løsøre og maskiner inkl. kabler/fellesantennor tilhørende borettslaget/sameiet, med inntil kr 500.000. Høyere forsikringssum kan avtales.

Med maskiner menes også gressklippere, snøfresere og andre arbeidsmaskiner som ikke er registreringspliktig og har en vekt under 750 kg.

3.3 Tilleggsdekning

Ved erstatningsmessig skade på objekter nevnt i pkt. 3.1 – 3.2 dekkes i tillegg:

3.3.1 Bygningsmessige forandringer / påkostninger

Bygningsmessige forandringer / påkostninger som er foretatt i avtaleperioden erstattes med inntil 15 % av bygningens premiegrunnlag. Verdiøkningen skal meldes til selskapet senest ved utløp av avtaleperioden.

3.3.2 Utgifter til prisstigning

Utgifter til prisstigning dekkes med inntil 20% av erstatningen på grunnlag av gjennomsnittlig byggekostnadsindeks i normal gjenoppføringstid.

3.3.3 Merutgifter ved skadeutbedring på grunn av offentlige påbud

Merutgifter ved utbedring eller gjenoppføring av skadet bygning som skyldes offentlige påbud med hjemmel i lov eller forskrift dekkes av forsikringen med inntil kr 3.000.000 per skade. Høyere forsikringssum kan avtales.

Merutgiftene skal gjelde den skadde del av bygningen med mindre påbudet også omfatter uskadde bygningsdeler etter hovedombyggingsklausulen i bygningsloven.

Påbud som myndighetene hadde hjemmel til å gi selv om skaden ikke hadde inntruffet, dekkes ikke.

3.3.4 Utgifter til riving, rydding og bortkjøring

Utgifter til riving, rydding, lagring, deponering, bortkjøring og destruksjon av verdiløse rester erstattes med inntil kr 10.000.000 per skade. For fjerning, deponering og destruksjon av miljøfiendtlig avfall må påbud være gitt med hjemmel i lov eller forskrift. Høyere forsikringssum kan avtales.

3.3.5 Husleietap

Husleietap erstattes med inntil 20% av bygningens premiegrunnlag. Tapet beregnes på grunnlag av leieinntekten for utleide lokaler, for egne lokaler på grunnlag av markedspris, og regnes inntil reparasjon eller gjenoppbygging har skjedd eller kunne ha skjedd, maksimalt 36 måneder fra skadedato.

Forsikringen omfatter også borettsinnehavers husleietap når leiligheten er ubeboelig etter en erstatningsmessig skade. Erstatningsgrunnlaget settes til markedsleien for en tilsvarende umøblert leilighet. Erstatningen gis av dette i den utstrekning og for det tidsrom leiligheten er ubeboelig som følge av bygningsskaden, begrenset oppad til en ansvarstid på 36 måneder. Til fradrag kommer sparte felleskostnader til borettslaget. Selskapet svarer ikke for økning i tap som skyldes at leiligheten ikke føres tilbake til den stand den hadde før skaden inntraff eller for økning i tap som skyldes disposisjoner gjort av borettslaget, borettsinnehaveren, et husstandmedlem eller borettsinnehaverens eventuelle leietaker.

3.3.6 Hageanlegg

Skade på hageanlegg, gjerde, flaggstang, lekeapparat og ballbinge er dekket med inntil kr 200.000 per skade.

4 Hva forsikringen ikke omfatter

- Bygg under oppføring
- Anleggsarbeider
- Ting på bygge- og anleggsplass
- Penger og verdipapirer
- Båter, kjøretøy og arbeidsmaskiner med eget fremdriftsmaskineri.
Forsikringen dekker likevel skader forvoldt ved bruk av motorkjøretøy som ikke omfattes av bilansvarsloven, dvs. kjøretøyer som ikke er bygd for større fart enn 10 km/t, og som er vanskelig å endre til større kjørefart.
- Skade eller økning av skade som direkte eller indirekte står i sammenheng med atomkjernereaksjoner, krig og krigslignende handlinger, enten krig er erklært eller ikke, terrorisme, opprør eller lignende alvorlige forstyrrelser av offentlig orden. Skade som følge av terrorhandling kan dog erstattes etter spesielle regler angitt i forsikringsbeviset.

Ved terrorhandling forstås en rettsstridig, skadevoldende handling rettet mot allmennheten, herunder en voldshandling eller farlig spredning av biologiske eller kjemiske substanser, og som forstås å være utført i den hensikt å øve innflytelse på politiske, religiøse eller andre ideologiske organer eller for å fremkalle frykt.

5 Forsikringssummer

5.1 Fullverdi bygning

Fullverdiforsikret bygning er forsikret for inntil hva det på skadedagen ville ha kostet å gjenoppføre tilsvarende, eller i det vesentlige tilsvarende bygning på skadestedet (gjenoppføringsprisen). Merknader ved byggemåte og utstyr som er urasjonelle etter dagens byggeskikk, tas ikke med.

Premiegrunnlaget fastsettes av selskapet ved forhåndstakst, og reguleres etter prisindeks for bygning eller ved ny takst.

Tilbygg eller annen forandring som innvirker på bygningens gjenoppføringspris, omfattes av forsikringen og skal meldes til selskapet uten ugrunnet opphold.

Premieberegningsgrunnlaget er angitt i spesifikasjonen vedlagt forsikringsbeviset.

5.2 Førsterisiko

For poster med oppgitt sum i vilkåret og for poster betegnet som førsterisiko i forsikringsbeviset, settes erstatningsgrunnlaget, etter fradrag av egenandel, inntil de oppgitte summer.

6 Hvilke skader som erstattes og hvilke begrensninger som gjelder

Selskapet svarer for plutselige skader på ting inntruffet i forsikringstiden. Hvilke skadetyper som omfattes av forsikringen fremgår av forsikringsbeviset.

6.1 Brann

6.1.1 Brann

Med brann menes ild som er kommet løs.

Se sikkerhetsforskrift punkt 7.1.

6.1.2 Lynnedslag

Med lynnedslag menes at tingen enten direkte er truffet av lynet, eller at lynet synlig har slått ned mindre enn 200 m fra den skadde tingen og fulgt en leder til tingen.

6.1.3 Nedsoting fra permanent ildsted

6.1.4 Eksplosjon

Omfatter ikke skade som skyldes sprengningsarbeide på forsikringsstedet. Ved eksplosjon i maskin, transformator eller lignende dekkes følgeskaden, ikke den gjenstand som eksploderer med mindre eksplosjonen har sin årsak i en ytre hendelse.

6.1.5 Luftfartøy

Gjelder skade som oppstår ved at

- luftfartøy faller ned eller rammer ting
- ting faller ned fra luftfartøy

6.1.6 Vind svakere enn storm

Forsikringen omfatter skade som følge av vind svakere enn storm.

Unntatt er:

- skade på grunn av svak eller feilaktig konstruksjon eller råte.

6.1.7 Naturskade

Med naturskade forstås skade som direkte skyldes naturulykke, så som skred, flom, storm, stormflo, jordskjelv eller vulkanutbrudd. Se punkt 10 for utfyllende regler.

6.2 Vann, annen væske og gass

6.2.1 Utstrømming

Dekningen omfatter skade ved utstrømming av vann, annen væske eller gass fra bygnings rørledning med tilknyttet utstyr

- ved brudd eller lekkasje
- ved oversvømmelse fra slikt utstyr

Forsikringen dekker lekkasjeskader fra utstyr montert i bygningen, dog ikke skaden på selve utstyret med mindre skaden skyldes ytre påvirkning.

Unntatt er:

- tap av vann, annen væske, gass eller slukkemiddel
- skade som skyldes kondens eller søl
- skade som skyldes sopp eller råte
- skade på våtrom / sanitærrom når dette ikke er vanntett
- skade som skyldes vann fra takrenne, utvendig nedløp samt utett forbindelse mellom tak og taksluk / innvendig nedløp
- skade som skyldes sviktende/ manglende drenering
- utgifter til tining av utvendig vannledning
- skade som er en naturlig følge av ordinær bruk eller gradvis forringelse

Se sikkerhetsforskrift punkt 7.2.

6.2.2 Annen vannskade

Dekningen omfatter også skade som følge av

- overvann som trenger inn i bygning direkte fra terrenget
- vann fra vann-, kloakk- eller overvannsledning
- oversvømmelse eller lekkasje fra kjøleskap eller akvarium
- vann fra utette våtrom.

Unntatt er:

- skade som skyldes kondens og søl.
- skade som skyldes sopp eller råte
- skade som skyldes vann fra takrenne, utvendig nedløp samt utett forbindelse mellom tak og taksluk/ innvendig nedløp
- skade som skyldes sviktende/ manglende drenering
- skade som skyldes utett tak
- skade ved gradvis inntrenging av vann
- skade som er en naturlig følge av ordinær bruk eller gradvis forringelse

Se sikkerhetsforskrift punkt 7.2.

6.2.3 Utstrømming fra brannslukkingsapparat

Forsikringen dekker skader grunnet utstrømming fra brannslukkingsapparat.

6.3 Tyveri

Dekningen omfatter tyveri fra bygning eller rom i bygning, og hæverkskade forbundet med tyveri.

Unntatt er:

- skade ved tyveri og hæverk i bygning eller rom hvor det er alminnelig adgang
- skade ved tyveri og hæverk begått av ansatte
- utgifter til utskifting av låser hvis nøkler/ koder kommer på avveie

Se sikkerhetsforskrift punkt 7.4 og 7.5.

6.4 Kasko

I tillegg til dekningene i punkt 6.1 – 6.3, omfattes også:

6.4.1 Elektriske fenomenskader

Med elektrisk fenomen menes kortslutning, lysbue, overslag og overspenning - også som følge av lyn og tordenvær.

Unntatt er elektrisk fenomen på

- elektrisk maskin eller apparat med driftsspenning over 1000 V
- telefonsentraler

Unntatt er også skade på elektronisk utstyr:

- som ikke tåler spenningsvariasjoner som normalt opptrer i nettet
- når leverandørens brukerveiledning ikke er fulgt
- når skaden kan erstattes under leverings- eller garantiavtale med leverandøren.

Se sikkerhetsforskrift punkt 7.6.

6.4.2 Rørbrudd

Forsikringen dekker skade på røret ved bruddskade i bygnings rørledning.

Unntatt er:

- skade på utvendig ledning som ikke er lagt etter stedlige forskrifter
- skade som er en naturlig følge av ordinær bruk eller gradvis forringelse
- bruddskade på takrenne, utvendige nedløp, taksluk for innvendig nedløp
- drenerør
- pumpe eller ledning for vannbasseng
- utgifter til tining av utvendig vannledning

Se sikkerhetsforskrift punkt 7.2.

6.4.3 Annen skade

Selskapet svarer for annen skade enn nevnt i punkt 6.1 - 6.4.2 med de begrensninger og unntak som er nevnt i disse punktene, dersom skaden har ytre årsak og rammer bygning, maskiner, inventar eller løsøre.

Selskapet svarer også for plutselig og uforutsett fysisk skade på maskiner tilhørende bygning (heiser, ventilasjonsmaskiner, varmeanlegg og lignende).
Forsikringssum førsterisiko kr 2.500.000. Høyere forsikringssum kan avtales.

Unntak (pkt. 6.4.3)

- skade som skyldes frost, jordtrykk, kondens, søl, sopp, råte, bakterier, dyr og insekter
- skade ved svinn eller setninger, sviktende fundamentering, konstruksjonsfeil, feilaktig bruk eller montasje, svak konstruksjon, materialfeil
- skade som er en naturlig følge av ordinær bruk eller gradvis forringelse
- skade som består i flekker, riper, avskallinger og lignende
- skade som skyldes datavirus, operatørfeil, feilprogrammering, hacking, worms, logiske bomber og lignende
- skade som skyldes prøving og testing av tingen før overtagelse fra leverandør
- skade som leverandør, reparatør eller andre er pliktig til å erstatte i henhold til gjeldende rett, kontrakt, garanti eller annen avtale
- skade som alene rammer forbruksmateriell.

6.4.4 Bruddskade på glass eller sanitærporselen

Forsikringen omfatter bruddskade på glassruter og sanitærporselen i rom i bolig, i boligens tilhørende lofts- og kjellerrom og i oppgang som bare fører til boliger.

Unntatt er:

- innredning, utstyr, glass og sanitærporselen som er spesielt montert for-, eller har tilknytning til-, ervervsvirksomhet
- utett isolerglass

6.4.5 Snøtyngde, snøpress, ras fra tak

Forsikringen omfatter skade som følge av snøtyngde, snøpress og ras fra eller på tak.

Se sikkerhetsforskrift punkt 7.3.

7	Sikkerhetsforskrifter
----------	------------------------------

I forsikringsbeviset er det angitt at det til avtalen er knyttet bestemte sikkerhetsforskrifter. Sikkerhetsforskriftene gjelder også for eventuelle dekninger etter særskilt avtale (særskilte vilkår).

Dersom sikrede ved handling eller unnlatelse forsømmer å overholde sikkerhetsforskriftene, eller forsømmer å påse at de overholdes, kan retten til erstatning bortfalle eller reduseres, jf. forsikringsavtaleloven § 4-8.

Identifikasjon med sikrede

Retten til erstatning kan også bortfalle eller reduseres dersom forsømmelsen er gjort av personer som utfører arbeid av ledende art, og av andre som har særlig selvstendig stilling innen virksomheten, samt arbeidsledere, herunder formenn og personer med tilsvarende stillinger.

7.1 Brann

7.1.1 Offentlige lover og forskrifter

Offentlige lover og forskrifter vedrørende bygningens beskaffenhet og bruk skal være fulgt. Dette gjelder særlig lov om brannvern og lov om tilsyn av elektriske anlegg med

tilhørende forskrifter, men også offentlige regler knyttet til den virksomhet som drives i bygningen.

De ansatte skal være orientert om brannforebyggende tiltak, bruk av slukkeutstyr og alarmer.

7.1.2 Slukkeredskaper

Slukkeutstyr skal forefinnes på avmerket plass i teknisk god stand. Kontroll skal foretas minst en gang per år, og utstyr skal tydelig merkes med angivelse av siste kontrollidag.

7.1.3 Branndører og brannlemmer

Branndører og -lemmer skal i alle tilfelle være lukket når bygget er forlatt. I vanlig arbeidstid kan branndører og -lemmer holdes åpne dersom de er utstyrt med automatisk lukkeinnetning. Slikt utstyr skal funksjonskontrolleres minst en gang per måned.

7.1.4 Elektriske anlegg og apparater

Feil og uregelmessigheter ved elektriske anlegg skal straks rettes i samsvar med gjeldende forskrifter. Provisoriske anlegg skal utføres og benyttes i samsvar med forskriftene.

7.1.5 Orden og renhold

Det skal være etablert faste rutiner for avfallshåndtering. Avfall og brennbart materiell skal håndteres og oppbevares på en slik måte at det ikke medfører påtenningsfare, selvantenningsfare eller brannspredningsfare, verken innendørs eller utendørs. Spesialavfall skal håndteres etter gjeldende forskrifter. Avfall som kan selvanterne og avfall som kan avgi brennbare gasser skal straks fjernes til betryggende sted eller legges i dertil godkjent beholder.

7.1.6 Plassering av avfallsbeholdere

Avfallsbeholdere skal være plassert på anvist sted i god avstand til bygnings brennbare deler, vinduer eller åpninger. Avfallsbeholdere skal under ingen omstendighet plasseres slik at det medfører påtenningsfare, selvantenningsfare eller brannspredningsfare.

7.1.7 Varme arbeider

Med varme arbeider forstås bygge-, installasjons- monterings-, demonterings- vedlikeholds-, reparasjonsarbeid og lignende arbeider der det benyttes varme, åpen ild, sveise-, lodde- eller slipeutstyr.

Ved varme arbeider skal:

- arbeidsstedet og de nærmeste omgivelser være ryddet for brennbart avfall.
- alt brennbart materiale på og i nærheten av arbeidsplassen være fjernet eller beskyttet
- brennbare bygningsdeler være kontrollert og beskyttet.
- åpninger i gulv, vegger og tak være tettet.

- godkjent slokningsutstyr, minimum 2 stk. 6 kg ABC håndslukkeapparater eller brannslange med diameter på 1" påsatt vann frem til strålerøret, være plassert lett tilgjengelig på arbeidsplassen.
- brannvakt være tilstede under arbeid, under pauser og minst 1 time etter at arbeidet er avsluttet.
- sveising og skjæring utføres etter instruks godkjent av selskapet.

Det er forbud mot bruk av åpen flamme på tidligere tekkede tak. Forbud mot åpen flamme gjelder likevel ikke:

- ved legging av lag to ved tolags tekking på områder som er mer enn 1 meter fra sluk, gesimser, gjennomføringer, bordbeslag og lignende.
- ved tekking på takkonstruksjoner som består kun av ubrennbare materialer på områder som er mer enn 1 meter fra sluk, gesimser, gjennomføringer, bordkantbeslag og lignende.

Ved tining av is før omtekking på tidligere tekkede tak, tillates bruk av åpen flamme på områder som er mer enn 1 meter fra sluk, gesimser, gjennomføringer, bordkantbeslag og lignende.

For fordamping av restvann etter tining av is er det forbud mot bruk av åpen flamme.

Sertifikat.

Varmer arbeid hvor det benyttes åpen ild, sveise-, skjære-, og/eller slipeutstyr utenom faste spesielt tilrettelagte arbeidsplasser, skal bare utføres av personer som har gyldig sertifikat for varme arbeid utstedt av Norsk Brannvernforening eller samarbeidende organisasjoner i øvrige nordiske land.

Det henvises til særskilte egenandelsbestemmelser under punkt 8.2.

7.2 Vann, annen væske og gass

Utvendige ledninger må være lagt etter stedlige forskrifter.

Bygning skal holdes tilstrekkelig oppvarmet for å unngå frostskaider.

For bygninger som ikke er i bruk (ikke pågående aktivitet i bygningen), må det etableres tilsyn og kontroll.

Er bygningen fraflyttet (ikke i bruk og det vesentligste av inventaret fjernet) skal stoppekran være avstengt og ledninger og anlegg for vann og annen væske skal være nedtappet.

Dersom en del av en bygning er fraflyttet eller ikke er i bruk, må en påse at sikkerhetsforskriftene også gjøres gjeldende for denne del av bygningen.

7.3 Snøtyngde

Bygningskonstruksjoner skal tåle påregnelige påkjenninger. Ved ekstraordinære snøbelastninger må rydding av tak iverksettes. Når store nedbørsmengder er varslet og snøbelastningen allerede er høy, må tiltak i verksettes umiddelbart.

7.4 Tyveri

Bygning eller rom må være sikret og avlåst i henhold til Forsikringsselskapenes Godkjennelsesnevnds regelverk, minimum B1 krav, der ikke annet er spesifisert.

Forsikringstaker må til enhver tid forvise seg om, og treffe tiltak som sikrer, at bruk av nøkler skjer på en betryggende måte. Ved utlån av bygninger, skal det alltid utpekes en ansvarlig for avlåsing og annen sikring.

7.5 Dataregistre og programmer

Rutiner for sikkerhetskopiering av data og programmer må opprettes og vedlikeholdes. Det må foretas en til en kopiering (Image) av harddisken(e), det vil si operativsystem, applikasjoner, data og konfigurering slik at disse forefinnes i minst to eksemplarer, original og sikkerhetskopi. Disse skal oppbevares på atskilte datamedier og være maskinelt lesbare. Sikkerhetskopi av programvare skal oppdateres for hver programversjon.

Data lagret på datamedia skal forefinnes i tre generasjoner. Nødvendig underlag for rekonstruksjon av informasjon skal oppbevares. Sikkerhetskopi av data skal tas minst hver annen arbeidsdag. Kopiene skal oppbevares i annen bygning eller i låst dataskap. Skapet skal tilfredsstille krav til brannsikkerhet S120 DIS. Nøkler/ koder skal oppbevares utilgjengelig for uvedkommende.

7.6 Elektronisk utstyr

Utstyret skal på 230V - 400V, signal- og telesiden være beskyttet mot overspenning og netbstøy, samt variasjoner/ brudd i nettspenningen.

På 230V – 400V siden skal det være installert grovvern i sikringstavle for utstyret og finvern i form av eksternt objektvern. Hovedmaskiner og servere inklusive enhet for sikkerhetskopiering skal være beskyttet med avbruddsfri strømforsyning (UPS). Batterikapasiteten for UPS må være tilstrekkelig slik at hovedmaskiner, servere og PC-er kan tas ned kontrollert. På signal og telesiden skal det være installert vern på tele- og signalkabler ved den enkelte enhet. Jording skal utføres etter leverandørens anvisning og i samsvar med Produkt- og Elektrisitetstilsynets regler på 230V - 400V, signal og teleside.

8 Skadeoppgjør

Forsikringsavtaleloven § 6-1 (erstatningsberegning) er fraveket, og bestemmelsene nedenfor gjelder i stedet.

Utlagte merverdiavgifter som sikrede kan føre til fradrag, jf. lov om kompensasjon av merverdiavgift for kommuner og fylkeskommuner mv., er ikke dekket etter denne avtalen.

8.1 Sikredes plikter ved skade

Når skade er inntruffet, skal sikrede melde fra til selskapet uten ugrunnet opphold.

Er det overhengende fare for at et forsikringstilfelle vil inntreffe, eller er et forsikringstilfelle inntruffet, skal sikrede gjøre det som med rimelighet kan forventes for å avverge eller begrense tapet.

Rett til erstatning kan falle bort dersom kravet ikke er meldt til selskapet innen ett år etter at sikrede fikk kunnskap om grunnlaget for erstatningskravet, jf. forsikringsavtaleloven § 8-5.

Ved oppgjør skal sikrede gi selskapet de opplysninger og dokumenter som er tilgjengelig for sikrede, og som selskapet trenger for å beregne sitt ansvar og utbetale erstatningen.

Brann-, tyveri-, og hævervaskader skal meldes til politiet.

8.2 Egenandeler

I ethvert skadeoppgjør trekkes den avtalte egenandelen fra brutto skadebeløp. Dersom ikke annet fremgår av forsikringsavtalen er egenandelen kr 6.000.

Egenandel ved naturskade er den egenandel som til enhver tid er fastsatt av departementet.

Ved varme arbeider trekkes en tilleggsandel på 10 % av skaden, minimum 0,5 G og maksimum 5 G (G = folketrygdens grunnbeløp).

8.3 Oppgjør med panthaver

Dersom selskapet utbetaler erstatning til panthaver gjelder følgende:

- erstatningen er begrenset til nedgangen i økonomisk verdi som følge av skaden og panthavers økonomiske interesse i objektet
- selskapet trer inn i panthavers sted i den utstrekning erstatning utbetales.

8.4 Renter

Selskapet betaler rente i henhold til lov om forsinket betaling for bygnings- og løssøreerstatningen fra 2 måneder etter at melding om skaden er gitt til selskapet. For andre erstatningselementer betales renter i henhold til forsikringsavtaleloven § 8-4.

8.5 Regress

Må sikrede forstå at selskapet kan få et regresskrav mot tredjeperson, skal sikrede gjøre det som er nødvendig for å sikre kravet inntil selskapet selv kan ivareta det.

8.6 Skjønn

Dersom en av partene forlanger det, kan både forsikringsverdi og skade, og eventuelt andre spørsmål i forbindelse med skadeberegning, avgjøres ved skjønn.

Skjønn avgis av sakkyndige og uhildede personer. Hver av partene velger sin skjønnsmann. Dersom noen av partene ønsker det, kan han velge særskilt skjønnsmann for bestemte ting eller bestemte spørsmål. Har en av partene skriftlig underrettet den andre om sitt valg, plikter denne innen en uke etter at han har mottatt underretningen å gi meddelelse om hvem han velger. Unnlater en av partene å velge skjønnsmann, oppnevnes denne på hans vegne av tingretten i den rettskrets hvor skjønnnet foretas.

Før skjønnnet velger de to skjønnsmennene en oppmann. Hvis noen av partene forlanger det, skal denne være bosatt utenfor den kommune hvor forsikringstilfellet er inntruffet. Blir partene ikke enige om oppmann, oppnevnes denne på samme måte som beskrevet i foregående avsnitt.

Skjønnsmennene skal innhente de opplysninger og foreta de undersøkelser som de anser nødvendige. De plikter å avgi sitt skjønn på grunnlag av forsikringsavtalen. De to skjønnsmennene foretar verdsettelsen uten at oppmannen tilkalles. Dersom de ikke blir enige, tilkalles oppmannen, som etter de samme regler avgir sitt skjønn over de punkter skjønnsmennene er uenige om.

Blir oppmannen tilkalt, beregnes erstatningen på grunnlag av dennes skjønn. Erstatningen skal likevel ikke ligge utenfor de grenser som de to skjønnsmenns verdsettelse vil medføre.

Partene betaler hver sin skjønnsmann. Honorar til oppmannen og mulige andre omkostninger ved skjønnnet bæres av partene med en halvdel hver. Skjønnets verdsettelse er bindende for begge parter.

9	Erstatningsberegning
9.1	Bygning
9.1.1	Ved gjenoppføring eller reparasjon Det forutsettes gjenoppføring til samme formål, og at det skjer innen 5 år. Skaden settes til kostnaden ved reparasjon eller gjenoppføring til den samme, eller i det vesentlig samme stand som før skaden inntraff. Gjenoppføringsprisen er det beløp det på skadedagen ville ha kostet å gjenoppføre eller reparere tilsvarende, eller i det vesentlig tilsvarende ny bygning på forsikringsstedet. Merknader ved byggemåte og utstyr som er urasjonelle etter dagens byggeskikk tas ikke med ved fastsettelse av gjenoppføringsprisen. Del/komponent som står for utskifting eller riving, erstattes etter sin omsetningsverdi, etter fradrag for kostnadene ved demontering/riving. Dersom gjenoppføring eller reparasjon av bygningen vil medføre en økning i bygningens økonomiske verdi, er erstatningen begrenset til gjenoppføringsprisen med fradrag for den delen av verdiøkningen som overstiger 40 % av økonomisk verdi umiddelbart før skaden. Verdiøkningen settes til forskjellen mellom en beregnet økonomisk verdi på skadedagen for en ny eller reparert bygning, til samme formål og til samme gjenoppføringspris etter skadedagens pris, og den skadde bygningens økonomiske verdi umiddelbart før skaden skjedde. Erstatningen settes dog ikke lavere enn økonomisk verdi før skade fratrasket netto nyttbar gjenverdi. Selskapet kan bestemme hvem som skal foreta arbeidet i forbindelse med utbedring av skaden.
9.1.2	Uten gjenoppføring/reparasjon, eller gjenoppføring til annet formål Dersom en bygning uansett årsak ikke gjenoppføres/repareres som beskrevet i punkt 9.1.1, settes erstatningen lik økonomisk verdi før skade med fradrag av eventuell netto nyttbar gjenverdi.
9.1.3	Bygninger som ikke kan omsettes Bygningens økonomiske verdi før skaden fastsettes til bygningens gjenoppføringspris med fradrag for verdiforringelse av bygningskomponenter eller deler av komponenter på grunn av elde, bruk og annen fysisk forringelse, samt for ting som står for utskifting. Ved gjenoppføring til samme formål settes økonomisk verdi etter skaden til gjenoppføringsprisen.
9.1.4	Bygning som står foran riving For bygning som står foran riving, settes forsikringsverdien til økonomisk verdi av bygningens brukbare materialer, nedtatt og lagt ferdig for salg eller transport, etter fradrag for utgiftene til rivingen.

9.2 Maskiner, inventar, løsøre og varer

9.2.1 Ved reparasjon

Skaden settes til kostnaden ved reparasjon til samme eller i det vesentlig samme stand som før skaden, begrenset til fastsatt verdi etter pkt. 9.2.2 med fradrag av netto nyttbar gjenverdi.

Selskapet kan bestemme hvem som skal foreta arbeidet i forbindelse med utbedring av skaden.

9.2.2 Ved gjenanskaffelse

Verdien settes til gjenanskaffelsesprisen på skadedagen for utstyr med tilsvarende kapasitet og kvalitet. Det gjøres fradrag for følgende forhold:

- forringelse ved elde, bruk og annen fysisk slitasje. Ved vurderingen legges det vekt på utstyrets alder sett i forhold til antatt brukstid. Dette gjelder ikke i de tilfeller hvor det gjøres aldersfradrag i henhold til bestemmelsene i punkt 9.3.
- manglende modernitet

Selskapet kan bestemme hvor utstyret skal gjenanskaffes.

For utstyr som ikke gjenanskaffes innen 3 år etter skade settes forsikringsverdien til omsetningsverdi på skadedagen med fradrag av netto nyttbar gjenverdi.

9.3 Aldersfradrag

Ved elektrisk fenomenskade på mekaniske eller elektriske maskiner/apparater, unntatt elektronisk utstyr, gjøres et fradrag på 10 % for hvert år etter at gjenstanden ble tatt i bruk som ny. Maksimalt fradrag 80 %.

Ved bruddskade eller elektrisk fenomenskade på fyrkjele, eller for innretning for oppvarming eller avkjøling gjøres et fradrag på grunnlag av de totale reparasjonskostnadene med 5 % for hvert år, fra og med det 11. året etter at utstyret var tatt i bruk som nytt. Maksimalt fradrag 80 %.

Ved skade på utvendig rørledning, tanker og kummer av plast, fiberarmert plast, kobber, messing og rustfritt stål gjøres det fradrag med 3 % av de samlede reparasjonskostnader for hvert år de er over 20 år, maksimalt 80 %. Er nevnte utstyr av annet materiale gjøres det fradrag med 5 % av de samlede reparasjonskostnader for hvert år de er over 10 år, maks 80 %.

Når aldersfradraget overstiger avtalt egenandel, brukes aldersfradrag i stedet for egenandel.

9.4 Prisstigning, husleietap og renter

Prisstigning regnes fra skadedagen til reparasjon, gjenanskaffelse eller gjenoppføring har skjedd eller normalt kunne ha skjedd.

Prisstigning erstattes kun dersom skaden utbedres innen 5 år fra skadedagen for bygning, og innen 3 år for maskiner, inventar og løsøre. Økning av tapet ved forlenget byggetid som følge av forbedring, utvidelse eller annen endring, blir ikke tatt med.

Husleietap beregnes på grunnlag av leieinntekten med fradrag for innsparte utgifter.

I det samlede tap for prisstigning og husleietap skal det gjøres fradrag for opptjente renter av erstatningen i perioden.

10	Naturskade
-----------	-------------------

10.1 Hva forsikringen omfatter

Forsikringen dekker brannforsikrede ting i Norge, som direkte skyldes naturulykker som skred, storm, stormflo, jordskjelv eller vulkanutbrudd, jf. naturskedeforsikringsloven.

I tillegg erstattes utgifter til flytting og midlertidig lagring av forsikrede ting med inntil kr 40 000.

Dersom forsikringen omfatter løsøre, erstattes penger og verdipapirer og utgifter til rekonstruksjon av yrkesmanuskripter, yrkestegninger, datalagre og lignende med til sammen inntil kr 5 000.

10.2 Hva forsikringen ikke omfatter

- Skade på skog eller avling på rot, varer under transport, motorvogn og tilhenger til bil, luftfartøy, skip og småbåter samt ting i disse, fiskeredskaper på fartøy eller i sjøen, utstyr i sjøen for produksjon av fisk, fisk i steng, lås eller dam, utstyr for utvinning av olje, gass eller andre naturforekomster på havbunnen.
- Skade på hageanlegg, vannbasseng, gjerde og flaggstang.
- Skade som alene rammer antenner, skilt, markiser og lignende.
- Skade som umiddelbart skyldes frost, tele, tørke, nedbør, snøtyngde eller isgang.
- Skade som umiddelbart skyldes dyr, insekter, bakterier, sopp, råte eller lignende.
- Skade på byggverk eller ting i dette når byggverket er oppført etter at vedkommende område ved tinglysning – i medhold av naturskadeloven § 22 – er erklært for særlig utsatt for naturskade, og skaden er av slik art som erklæringen gjelder.

Utgifter til forebygging, sikring, flytting eller andre tiltak som ikke skyldes direkte skade på forsikret byggverk eller løsøre dekkes ikke. Er forsikret ting skadet eller direkte truet ved utløst naturulykke, dekkes nødvendige redningsutgifter som omhandlet i forsikringsavtaleloven inntil gjenoppføringsprisen for bygning og inntil gjenanskaffelsesprisen for annet enn bygning.

10.3 Andre bestemmelser om naturskade

Blir det etter naturskade på byggverk tinglyst erklæring etter naturskadeloven § 22 om at eiendommen er særlig utsatt for naturskade, og utgiftene til utbedringen er 60 % eller mer av forsikringsverdien for det skadede byggverk, svares for den økning i skade som nekting av reparasjon/gjenoppbygging medfører.

Naturskadeerstatningen kan settes ned eller falle bort når

- Skadens inntreden eller omfang helt eller delvis skyldes svak konstruksjon i forhold til de påkjenninger tingen kan ventes å utsettes for, dårlig vedlikehold eller tilsyn, eller når den skadelidte kan lastes for at han ikke forebygget skaden eller begrenset dens omfang.
- Ved avgjørelsen skal det legges vekt på skadelidtes forutsetninger for å innse hvilke tiltak som må stilles, hans mulighet for utbedring av mangelen og forholdene ellers. Avkorting skal ikke skje hvis den skadelidte bare er lite å legge til last.

Forsikringsselskapenes samlede ansvar ved en enkel naturkatastrofe er begrenset til et beløp fastsatt av kongen, for tiden kr 6,5 milliarder. Overstiger skadene denne grensen, må sikrede bære en forholdsmessig del av skaden.

Er det tvil om det foreligger naturskade eller om det er inntruffet en eller flere naturkatastrofer eller om betingelsene for avkorting på grunn av svak konstruksjon

er tilstede, kan forsikringstaker eller selskapet forelegge spørsmålet for Ankenemnden i Statens Naturskadefond. Ankenemndas avgjørelse er endelig og kan ikke ankes.

ANSVAR

1 Hvem gjelder forsikringen for

Forsikringen gjelder for den som er nevnt i forsikringsbeviset.

2 Hvor forsikringen gjelder

Hvis ikke annet er avtalt, gjelder forsikringen erstatningsansvar for skade som inntreffer i Norden og som pådras etter gjeldende rett i nordiske land.

3 Når forsikringen gjelder

Forsikringen gjelder for det tidsrom som fremgår av forsikringsbeviset.

Forsikringen omfatter skader som er konstatert i forsikringstiden. Alle skader som skyldes samme begivenhet (serieskader), regnes som én skade og henføres til det tidspunkt da første skade ble konstatert. Ved serieskader gjelder de vilkår og den forsikringssum som var avtalt da første skade ble konstatert.

Er det voldt skade ved unnlatelse, regnes skaden som forårsaket den dag da den unnlatte handling senest måtte være foretatt om skaden skulle vært unngått.

4 Hva forsikringen kan omfatte

Forsikringen omfatter sikredes erstatningsansvar for skade på person eller ting sikrede kan pådra seg

- i egenskap av eier av fast eiendom
- i egenskap av byggherre ved rehabilitering og ombygging av den forsikrede eiendom.

5 Hva forsikringen ikke omfatter

- a) Erstatningsansvar som sikrede kan pådra seg for ansattes yrkesskade/yrkessykdom, samt belastningslidelser.
- b) Erstatningsansvar som sikrede pådrar seg for ikke-økonomisk skade (oppreisning) bøter og lignende.
- c) Erstatningsansvar som sikrede pådrar seg i henhold til tilsagn, avtale, garanti eller kontrakt alene. Se under "Definisjoner", pkt 12.2.
- d) Erstatningsansvar som sikrede pådrar seg for skade på ting i forbindelse med gravnings-, pelnings-, spuntings-, rivnings- eller sprengningsarbeid, når tingen befinner seg nærmere enn 5 meter fra arbeidsstedet. Skade som skyldes ras eller jordforskyvning er også unntatt.
- e) Erstatningsansvar som sikrede pådrar seg for forurensning eller skade som følge herav, med mindre årsaken er plutselig. Skaden regnes ikke som plutselig når årsaken er rust, korrosjon eller langsomtvirkende prosesser som gradvis har forringet anlegg eller utstyr.

- f) Ansvar for- og utgifter til bortkjøring, deponering eller destruksjon av giftige eller miljøfiendtlige stoffer, når sikrede forut for skaden hadde stoffet i sin besittelse eller var pålagt å ta hånd om dette.
- g) Skade som rammer sikrede selv, eller erstatningsansvar som sikrede pådrar seg overfor medeier for skade på ting som eies i fellesskap, eller overfor mor/ datterselskap eller virksomhet som disponeres av sikrede, eller hvor sikrede har mer enn 50% eierinteresser.
- h) Erstatningsansvar som sikrede pådrar seg for skade på ting som sikrede eller noen på sikredes vegne bruker, har leiet, lånt eller mottatt i transport eller forvaring, har fått i oppdrag å reparere, montere, installere, forarbeide, behandle eller lignende.
- i) Erstatningsansvar for tap som sikrede forsto eller burde forstå ville oppstå som følge av handlinger forårsaket før forsikringens ikrafttreden, jf. forsikringsavtaleloven § 3-1.
- j) Erstatningsansvar for skade som direkte eller indirekte står i sammenheng med atomkjernereaksjoner.
- k) Erstatningsansvar for personskade i forbindelse med bruk, behandling eller sanering av bygning eller ting som inneholder asbest.
- l) Erstatningsansvar som sikrede pådrar seg som eier, fører eller bruker av motorkjøretøy, luftfartøy, seilbåt eller motordrevet fartøy.

Forsikringen dekker likevel erstatningsansvar som sikrede pådrar seg som eier, fører eller bruker motorkjøretøy som ikke omfattes av bilansvarsloven, dvs. kjøretøy som ikke er bygd for større fart enn 10 km/t, og som er vanskelig å endre til større kjørefart.
- m) Erstatningsansvar for skade på ting ved sopp, råte eller på grunn av langsom inntrengning av fuktighet.
- n) Som byggherre ved nybygg / tilbygg.

6 Forsikringssum

Med mindre annet fremgår av forsikringsbeviset, er selskapets samlede erstatningsplikt for alle skader konstatert i forsikringsperioden 10.000.000 inklusive redningsutgifter, jf. forsikringsavtaleloven § 6-4.

For erstatningsansvar sikrede pådrar seg i eigenskap av byggherre, er selskapets samlede erstatningsplikt for alle skader konstatert i forsikringsperioden begrenset til avtalt forsikringssum, 150 G (G= folketrygdens grunnbeløp).

Selskapets samlede erstatningsplikt for tingskader som skyldes gravnings-, sprengnings-, pelnings-, spuntings- eller rivningsarbeid er likevel begrenset til kr 2.000.000 i forsikringsperioden.

7 Egenandel

Med mindre annet fremgår av forsikringsbeviset, eller fremgår av særskilte vilkår, fratrekkes ved hvert skadetilfelle som omfattes av vilkårene en egenandel som utgjør kr 6.000.

8 Hvordan krav fremsettes og behandles

Utlagte merverdiavgifter som sikrede kan føre til fradrag, jf. lov om kompensasjon av merverdiavgift for kommuner og fylkeskommuner mv., er ikke dekket etter denne avtalen.

8.1 Skademelding

Er krav reist mot sikrede, eller kan det ventes at krav vil bli reist, plikter sikrede uten ugrunnet opphold å gi selskapet melding om kravet.

8.2 Sikredes plikt til å bistå ved saksbehandlingen

Når erstatningskrav er reist, plikter sikrede vederlagsfritt å gi selskapet alle opplysninger av betydning for sakens behandling samt å foretatt de undersøkelser, utredninger og analyser av tilgjengelig materiale som er av betydning for vurderingen av om det foreligger ansvar og eventuelt skadens omfang.

Sikrede plikter vederlagsfritt å stille til disposisjon vitner og sakkyndige blant de ansatte ved forhandlinger eller rettergang, og ellers når selskapet har bruk for dette.

8.3 Behandling av erstatningskrav

Uten samtykke fra selskapet må sikrede ikke innrømme erstatningsplikt eller forhandle om erstatningskrav. Sikrede skal overlate til selskapet å behandle saken dersom ansvaret etter kravstillerens begrunnelse omfattes av forsikringen.

Når erstatningskrav overstiger avtalt egenandel, tilligger det selskapet å

- utrede om erstatningsansvar foreligger
- forhandle med kravstilleren
- om nødvendig prosedere saken for domstolene
- betale den erstatning som overstiger egenandelen. Selskapet har rett til å betale enhver erstatning direkte til skadelidte
- betale påløpte renter selv om forsikringssummen derved overskrides

Er selskapet villig til å forlike saken eller stille forsikringssummen til disposisjon, dekker selskapet ikke videre utgifter som påløper.

9 Renter

Selskapet betaler renter i henhold til lov om renter ved forsinket betaling § 3.

10 Regress

Kan sikrede forlange at tredjemann erstatter skaden, trer selskapet ved utbetaling av erstatning inn i sikredes rett mot tredjemann.

11 Sikkerhetsforskrifter

I forsikringsbeviset er det angitt at det til avtalen er knyttet bestemte sikkerhetsforskrifter. Sikkerhetsforskriftene gjelder også for eventuelle dekninger etter særskilt avtale (særskilte vilkår).

Dersom sikrede ved handling eller unnlatelse forsømmer å overholde sikkerhetsforskriftene, eller forsømmer å påse at de overholdes, kan retten til erstatning bortfalle eller reduseres, jf. forsikringsavtaleloven § 4-8.

Identifikasjon med sikrede

Retten til erstatning kan også bortfalle eller reduseres dersom forsømmelsen er gjort av personer som utfører arbeid av ledende art, og av andre som har særlig selvstendig stilling innen virksomheten, samt arbeidsledere, herunder formenn og personer med tilsvarende stillinger.

11.1 Oppbevaring av brannfarlig væske og andre kjemikalier

11.1.1 Nedgravde tanker

Nedgravde tanker skal kontrolleres jevnlig ved at korrosjonsangrep kontrolleres i rengjort tank og veggtykkelse måles. Tank inklusive rørledninger tetthetsprøves med påtrykket luft eller vakuum. Første kontroll skal gjennomføres senest 15 år etter at tanken var ny og deretter senest hvert 5. år.

Tanker der veggtykkelsen er redusert med 50% eller mer kan ikke rekondisjoneres. Tilstand og kvalitetskontrollen inklusive målte veggtykkelser skal dokumenteres skriftlig.

For visse tanktyper kan kontroll alternativt gjennomføres ved slikt system for automatisk lekkasjeovervåkning som vist til i forskrift av 19. mars 1991 nr. 210 om tiltak for å hindre lekkasje fra nedgravd tank for brannfarlig væske klasse A (Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern), og forskrift av 31. januar 1997 nr. 102 om tiltak for å motvirke fare for forurensning fra nedgravde oljetanker (Statens forurensningstilsyn, Oljevernveddelingen).

11.1.2 Overgrunns oppbevaringstanker

Stasjonære, overgrunns oppbevaringstanker skal være sikret med forsvarlig oppsamlingskum eller annet effektivt oppsamlingsarrangement for lekkasjer i henhold til forskrift av 7. desember 1982 nr. 1949 om tiltak for å hindre spill eller lekkasje fra stasjonære utendørs overgrunnstanker for oppbevaring av brannfarlig væske (Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern).

11.2 Bedriftsansvar

Følgende instruks gjelder som sikkerhetsforskrift, og inngår som en del av forsikringsavtalen:

- Når det av offentlig myndighet kreves autorisasjon av skytebas, skal det bare benyttes bas med slik autorisasjon. Skytebas må således ha de nødvendige sertifikater for utførelse av arbeidet, og følge de til enhver tid gjeldende forskrifter for bruk av eksplosive varer fastsatt av Direktoratet for Brann- og eksplosjonsvern.
- De nødvendige tillatelser for gjennomføringen av arbeidet skal være innhentet fra de offentlige myndigheter for vei, vann, kloakk, elektrisitet, telefon og telegraf.
- Den som er ansvarlig for arbeidet, herunder skytebas, skal sette seg nøye inn i grunnforholdene på stedet, og orientere sine folk om disse. Kart som viser rør- og kabeltraseer må innhentes fra de offentlige myndigheter. Man skal i forkant undersøke grunnmurer m.m. i nærheten av der det skal sprenges. Tidligere setningsskader må dokumenteres.
- Sikrede skal sørge for at utførende entreprenør har egen ansvarsforsikring som omfatter den type arbeid som skal utføres

12	Definisjoner i ansvarsforsikring
-----------	---

12.1 Skadebegrepet

Med skade forstås den fysiske skade på person eller ting. Personskade anses inntruffet hvis død, skade eller sykdom er påført en person. Med tingskade forstås tap av eller fysisk skade påført ting (herunder dyr og fast eiendom) når skaden er inntruffet. Økonomisk tap påført tredjemann som følge av den fysiske skaden regnes som en del av denne.

12.2 Kontraktsansvar

Med ansvar som alene bygger på tilsagn, avtale, kontrakt eller garanti forstås:

- ansvar som går utover hva som følger av alminnelige rettsregler, men som sikrede ved kontrakt, avtale eller garanti likevel har påtatt seg å bære
- ansvar sikrede endelig må bære fordi sikrede har gitt avkall på sin rett til regress
- ansvar sikrede etter inntruffet skade har gitt tilsagn om å dekke til tross for at dette går utover hva sikrede kunne pålegges etter de alminnelige rettsregler
- ansvar for skade som skyldes at sikredes ytelse i henhold til kontrakt eller avtale er forsinket, uteblitt eller mangelfull
- ansvar for skade som i kontraktsforhold voldes på sikredes eget arbeid, ytelse eller entreprise eller på ting sikrede har solgt

12.3 Forurensning

Med forurensning forstås:

- tilførsel av fast stoff, væske eller gass til luft, vann eller grunnen
- støy og rystelser
- lys og annen stråling i den utstrekning forurensningsmyndighetene bestemmer
- påvirkning av temperaturen

Som forurensning regnes også noe som kan føre til at tidligere forurensning blir til økt skade eller ulempe, eller som sammen med miljøvirkning som angitt foran er eller kan bli til skade eller ulempe for miljøet.

12.4 Varmerarbeider

Med varme arbeider forstås bygge-, installasjons-, monterings-, demonterings-, reparasjons-, vedlikeholds-, og lignende arbeider hvor det benyttes åpen ild, oppvarming, sveise-, skjære-, lodde- og/eller slipeutstyr.

UNDERSLAG

1 Hvem forsikringen gjelder for

Forsikringen gjelder for den virksomhet som er nevnt i forsikringsbeviset og omfatter alle styremedlemmer og varamedlemmer.

2 Bestemmelser om når forsikringen gjelder

Forsikringen gjelder for det tidsrom som fremgår av forsikringsbeviset og omfatter tap som er forårsaket av handlinger foretatt i forsikringstiden.

Selv om handlingen er foretatt i forsikringstiden, omfatter forsikringen ikke handlinger som har tjent til å dekke tap som allerede var oppstått da forsikringstiden begynte.

3 Hva forsikringen omfatter

Forsikringen dekker sikredes økonomiske tap som skyldes

- underslag
- tyveri
- bedrageri
- utroskap
- dokumentfalsk

gjort av de personer som omfattes av forsikringen, jf. pkt 1.

4 Hva forsikringen ikke omfatter

- tap som er forårsaket av handlinger foretatt mer enn 2 år før tapet meldes
- tap som skyldes straffbare handlinger som er begått etter at sikrede oppdaget forsikringstilfellet, med mindre det godtgjøres at sikrede ikke kunne forhindre tapet. Det samme gjelder dersom grov uaktsomhet fra sikredes side er årsak til at forsikringstilfellet ikke ble oppdaget
- tap hvor forholdet ikke blir meldt til påtalemyndigheten

5 Forsikringssum

Den forsikringssum som fremgår av forsikringsbeviset angir maksimal erstatningsplikt for det samlede tap som sikrede er påført i hvert skadetilfelle. Hvis ikke annet er avtalt er forsikringssummen kr 200.000.

Det betraktes som ett skadetilfelle i relasjon til forsikringssum og egenandel når samme eller flere personer i samarbeid foretar flere handlinger som selskapet svarer for, selv om handlingene er fortatt i forskjellige forsikringsår. Dersom forsikringssummen blir forhøyet i tiden mellom første og siste handling, er ansvaret begrenset til den forsikringssum som var avtalt da handlingen ble begått.

6 Egenandel

Med mindre annet fremgår av forsikringsbeviset, fratrekkes ved hver skade som omfattes av vilkårene en egenandel som utgjør kr 6.000.

7 Hvordan krav fremsettes og behandles

7.1 Skademelding

Får sikrede mistanke om eller kjennskap til uredelighet som kan medføre tap, plikter sikrede uten ugrunnet opphold å gi skriftlig melding til selskapet.

Fremmes det erstatningskrav, plikter sikrede på egen bekostning å dokumentere tapet, samt legge frem bøker, regnskap og andre dokumenter og opplysninger. Sikrede plikter også om nødvendig å møte ved forhandlinger eller rettergang.

7.2 Anmeldelse til påtalemyndighet

Fremmes krav i henhold til forsikringsavtalen, skal sikrede straks melde forholdet til påtalemyndigheten.

7.3 Sikredes plikt til å avverge og begrense skade

Har sikrede kjennskap til at en person som omfattes av forsikringen har foretatt handlinger som har medført, eller som kan ventes å medføre tap for sikrede, plikter sikrede å ta forholdsregler med sikte på å begrense skadevirkningene og å avverge ytterligere tap, jf. forsikringsavtaleloven § 4-10.

7.4 Beregning og utbetaling av erstatning

Så lenge det offentliges behandling av en eventuell straffesak ikke er avsluttet, kan ingen erstatning kreves utbetalt.

Ved beregningen av tapet skal det gjøres fradrag for beløp sikrede kan motregne overfor den som har begått handlingen.

8 Renter

Selskapet betaler renter i henhold til forsikringsavtaleloven § 8-4.

9 Regress

Sikrede plikter å fremsette regresskrav overfor den skyldige for eget udekket tap og selskapets erstatningsutbetaling, samt å holde selskapet løpende orientert om sakens utvikling. Det innfordrede beløp fordeles forholdsmessig mellom sikrede og selskapet.

10 Sikkerhetsforskrifter

10.1 Generelle regler for underslagsforsikring

I forsikringsbeviset er det angitt at det til avtalen er knyttet bestemte sikkerhetsforskrifter. Sikkerhetsforskriftene gjelder også for eventuelle dekninger etter særskilt avtale (særskilte vilkår), og eventuelle sikkerhetsforskrifter inntatt i den enkelte dekning.

Dersom sikrede ved handling eller unnlatelse forsømmer å overholde sikkerhetsforskriftene, eller forsømmer å påse at de overholdes, kan retten til erstatning bortfalle eller reduseres, jf. forsikringsavtaleloven § 4-8.

Identifikasjon med sikrede

Retten til erstatning kan også bortfalle eller reduseres dersom forsømmelsen er gjort av personer som utfører arbeid av ledende art, og av andre som har særlig selvstendig stilling innen virksomheten, samt arbeidsledere, herunder formenn og personer med tilsvarende stillinger.

10.2 Spesielle regler for underslagsforsikring

Forsikringen gjelder under forutsetning av at regnskaper med videre blir ført og revidert i overensstemmelse med god regnskapsskikk.

Sikrede plikter straks å gi selskapet melding om forholdet dersom en person som omfattes av forsikringen beviselig har begått en forbrytelse som faller inn under vilkårene for underslagsforsikringen, selv om sikrede ikke gjør krav på erstatning fra selskapet.

Sikrede plikter straks å melde forbrytelser som faller inn under vilkårene for underslagsforsikringen til påtalemyndigheten. Forsømmes det, bortfaller retten til erstatning fra selskapet.

11	Særskilte vilkår - underslag
-----------	-------------------------------------

11.1 EDB-kriminalitet forvoldt av utenforstående

Forsikringen er utvidet til å omfatte tap i egen formue forvoldt av utenforstående ved inntrengen i sikredes EDB-anlegg.

STYREANSVARSFORSIKRING

1	Hvem forsikringen gjelder for
1.1	Forsikringstaker Forsikringstaker er den som er oppgitt i forsikringsbeviset.
1.2	Sikrede Som sikrede anses styremedlemmer og varamedlemmer i det borettslag/ boligsameiet som er nevnt i forsikringsbeviset.
2	Hvor forsikringen gjelder
	Forsikringen gjelder i Europa.
3	Hva forsikringen kan omfatte
	Forsikringen omfatter krav om personlig betalingsansvar rettet mot den sikrede for dennes opptreden i egenskap av styremedlem såfremt sikrede er erstatningsansvarlig for krav som gjelder ren formuesskade og kravet er hjemlet i lov eller forskrift. Med ren formuesskade forstås økonomisk tap som ikke er oppstått som følge av skade på person eller ting. Forsikringen omfatter bare ovenfor angitte krav a) som fremsettes mot den sikrede eller forsikringstaker i forsikringsperioden eller i den eventuelt forlengede konstateringsperioden, jf. pkt. 4. b) som fremsettes senere enn det som følger av pkt. 3a, forutsatt at den sikrede eller forsikringstaker rapporterer kjennskap til skade eller forhold der det er rimelig grunn til å tro at erstatningskrav kan bli fremsatt. Rapport må være mottatt av selskapet innen utgangen av forsikringsperioden eller i den eventuelle forlengede konstateringsperioden.
4	Forlenget konstateringsperiode ved likvidasjon og oppsigelse
	Dersom selskapet eller forsikringstaker ikke fornyer avtalen kan forsikringsdekningen utvides i henhold til forsikringsvilkårene for krav som fremsettes under den forlengede konstateringsperioden, men som har sitt utspring i handling eller unnlatelse før ordinær forsikringsperiode utløper. Selskapet avgjør om utvidet oppdagelsesperiode skal innvilges. Utvidet dekning kan bare innvilges dersom selskapet får skriftlig melding om dette og tilleggspremien er betalt innen 30 dager etter utløp av ordinær forsikringsperiode.
5	Hva forsikringen ikke omfatter
	Forsikringen gjelder ikke for: a) krav som følger av skade som sikrede selv har forårsaket ved forsett, eller der den forsikrede forsettlig har overtrådt lov eller forskrift.

- b) krav som følger av at den sikrede har påtatt seg konsulentoppdrag og lignende eller opptrådt som rådgiver for forsikringstaker mot særskilt godtgjørelse ut over ordinært honorar eller lønn
- c) krav som følge av skade eller handling som har medført skade og som den sikrede kjente til eller burde kjent til ved inngåelsen av forsikringsavtalen
- d) krav som følger av miljøskade eller brudd på miljølovgivningen
- e) bøter, dagmulkt og lignende

6 Forsikringsbeløpet

Forsikringsgivers samlede erstatningsansvar etter denne forsikring er begrenset til kr 2.000.000.

Dersom kravet fremsettes etter at forsikringen er opphørt, men rapport som nevnt i pkt 4 b) er sendt selskapet i tide, vil en ved skadeoppgjør legge til grunn forsikringsbeløpet for det tidspunkt da selskapet første gang mottok rapport om forholdet.

Dersom flere krav rettes mot en eller flere av de sikrede, eller flere krav rettes mot en av de sikrede og kravet bygger på vesentlig samme grunnlag er disse å betrakte som én skade.

7 Egenandel

Med mindre annet fremgår av forsikringsbeviset fratrekkes ved hvert tilfelle som omfattes av forsikringsvilkårene en egenandel som utgjør kr 6.000.

8 Melding om skade

Når den sikrede eller forsikringstaker mottar eller får kjennskap til skade eller forhold der det er rimelig grunn til å tro at erstatningskrav kan bli fremsatt, skal dette uten ugrunnet opphold meldes til selskapet, jf. forsikringsavtaleloven § 8-5.

Enhver av de sikrede har rett til å anmelde skaden.

9 Feilaktige eller ufullstendige opplysninger

Premie og forsikringsvilkår er basert på de opplysninger som fremlegges ved tegning av forsikring eller ved fornyelsen av denne.

Har den sikrede unnlatt å gi opplysninger eller gitt opplysninger som han eller hun innså eller burde innsett var feilaktige eller ufullstendige, vil forsikringen helt eller delvis ikke dekke krav som grunner på eller er en følge av handling eller forhold som det er unnlatt å gi, eller gitt feil opplysninger om.

Begrensningen i annet ledd gjelder bare for den sikrede som har unnlatt å gi eller har gitt feil opplysninger.

10 Endrede forhold og fareøkning

Endres de forhold som ligger til grunn for forsikringen, og kan forandringen øke risikoen for skade, skal den sikrede uten ugrunnet opphold gi melding om dette til

selskapet. Unnlater den sikrede å gi sådan melding, vil forsikringsgivers ansvar begrenses til det som ville ha vært tilfellet om risikoen ikke hadde endret seg.

11	Forsikringstid og fornyelse av forsikringen
-----------	--

Forsikringen gjelder for den periode som er oppgitt i forsikringsbeviset.

Ved utløp av forsikringsperioden opphører forsikringen å gjelde med mindre forsikringstaker senest 30 dager før forfallsdato sender søknad om fornyelse av forsikringsavtalen og selskapets siste årsberetning til selskapet. Fornyelse av forsikringsperiode starter tidligst på det tidspunkt selskapet innvilger søknad om fornyelse.

RETTSHJELPFORSIKRING

1 Hvem forsikringen gjelder for

Forsikringen gjelder for den som er nevnt i forsikringsbeviset, dog ikke for den enkelte eier, eller det enkelte medlem.

2 Når forsikringen gjelder

Forsikringen gjelder tvister som har oppstått mens forsikringen var i kraft. Tvisten må høre inn under de alminnelige domstoler eller husleieretten.

2.1 Utgifter selskapet svarer for:

- Når sikrede er part i en tvist, dekker forsikringen nødvendige utgifter til advokat, retten sakkyndige og vitner
- Utgifter til sakkyndige som ikke er oppnevnt av retten, dekkes bare når utgiftene på forhånd er godkjent av selskapet. Utgifter til vitner dekkes bare ved hovedforhandlinger og bevisopptak. Idømte saksomkostninger dekkes ikke. Rettsgebyr i ankeinstans dekkes heller ikke. Bestemmelsen om anke gjelder også ved bruk av andre rettsmidler. Tilkjente saksomkostninger går til fradrag, med mindre sikrede kan godtgjøre at motparten ikke er søkegod.
- Inngås forlik ved at sikredes krav i det vesentlige er tatt til følge eller etter at sikrede ved dom har blitt tilkjent saksomkostninger, må sikrede på forhånd ha godkjennelse fra selskapet dersom det skal avtales i forliket at hver av partene skal bære sine saksomkostninger. Uten slik godkjennelse, går tilkjente saksomkostninger til fradrag i erstatningen.

2.2 Utgifter selskapet ikke svarer for

- tvist som har sammenheng med sikredes næringsvirksomhet
- tvist som alene hører inn under namsmyndighetene, med mindre det dreier seg om tvist i husleieforhold
- tvist som gjelder inkassosak hvor fordringen er ubestridt, gjeldsforhandlingssak og sak som gjelder konkurs- eller akkordforhandlinger dersom sikrede er konkurs eller akkordskyldner
- tvist som gjelder motorkjøretøy, arbeidsmaskin med eget fremdriftsmaskineri eller når sikrede er part i egenskap av eier, fører eller bruker av slik.

Forsikringen dekker likevel tvist som gjelder motorkjøretøy som ikke omfattes av bilansvarsloven, dvs. kjøretøy som ikke er bygd for større fart enn 10 km/t, og som er vanskelig å endre til større kjørefart.

- straffesak, ærekrenkelsessak og erstatningskrav i slike saker, samt sak om erstatningsplikt etter skadeserstatningsloven § 3-3 (visse personlige krenkinger) og § 3-6 (krenking av privatlivets fred)
- ekspropriasjonssak eller skjønnssak hvor sikrede søker å erverve rettighet over annen eiendom
- tvist som gjelder offentlig forvaltningsvedtak. Dog dekkes utgifter ved søksmål når den administrative klagemulighet er fullt ut utnyttet. I tilknytning til søksmål er enhver utgift pådratt under forvaltningsbehandlingen unntatt fra dekning
- tvist hvor sikrede er part i styre eller styremedlem

3	Forsikringssum
----------	-----------------------

Med mindre annet fremgår av forsikringsbeviset, er selskapets samlede erstatningsplikt for hver tvist begrenset til 5 G. Dette gjelder selv om det er flere parter på hver side, og også om partene eller den/ de sikrede har rettshjelpforsikring i flere selskap.

4	Egenandel
----------	------------------

Egenandelen er 25% av de dekningsmessige utgiftene, minimum kr 6.000.

5	Skadeoppgjør
----------	---------------------

Dersom sikrede vil søke erstatning under rettshjelpforsikringen, må selskapet underrettes snarest mulig og senest et år etter at advokat er engasjert. Underretning skal skje skriftlig. Dersom advokat benyttes under den offentlige forvaltningsbehandlingen eller for særdomstol, regnes fristen fra det tidspunktet hvor den offentlige forvaltningsbehandlingen er fullt utnyttet eller saken bringes inn for de alminnelige domstoler.

Sikrede velger selv advokat som etter sakens art og sikredes bosted passer for oppdraget.

Sikrede plikter å begrense utgiftene til rettshjelp mest mulig og bære selv omkostninger forårsaket uten rimelig grunn. Er det flere parter på samme side med likeartede interesser, kan selskapet kreve at disse benytter samme juridiske og tekniske bistand.

Selskapet skal bli holdt underrettet om omfanget av de utgifter som kreves dekket under forsikringen. Sikrede skal informere om hvilke utgifter som har påløpt under eventuell behandling i særdomstol, eller under eventuell forvaltningsbehandling av klage på offentlig forvaltningsvedtak.

Ved krav om oppgjør har selskapet rett til å få dokumentert hvordan advokaten har beregnet sitt salær. Spørsmål om utgiftenes rimelighet kan forelegges Den Norske Advokatforening. Det kan kreves at sikrede begjærer salæret fastsatt av retten i henhold til tvistemålslovens § 52.

KOLLEKTIV ULYKKESFORSIKRING

1 Hva forsikringsavtalen består av

- Forsikringsavtaleloven (FAL) og øvrige lovverk med mindre dette er fraveket i vilkårene
- Forsikringsbevis/ avtaledokument og forsikringsvilkår (se pkt 2.1)

2 Definisjoner

2.1 Forsikringsbevis/ avtaledokument

Avtaledokumentet er det dokument som undertegnes av partene, og som uttrykker arbeidsgiverens tilslutning til den kollektive ulykkesforsikringen i selskapet og selskapets overtakelse av forsikringsansvaret.

I avtaledokumentet skal fremgå fra hvilket tidspunkt forsikringen overtas og de regler som gjelder for oppsigelse av avtalen.

2.2 Forsikringsvilkår

Med forsikringsvilkår menes vilkårene i dette dokument.

2.3 Forsikringstaker

Med forsikringstaker menes det borettslag/ sameie som har inngått gruppeavtalen om kollektiv ulykkesforsikring med selskapet

2.4 Forsikrede

Med forsikrede menes de hvis liv eller helse forsikringen knytter seg til.

2.5 Sikrede

Med sikrede menes den som har rett til å få utbetalt erstatning.

2.6 Ulykke

Med ulykke forstås skade på legemet forårsaket av en plutselig og uforutsett ytre hendelse.

2.7 Medisinsk invaliditet

Med medisinsk invaliditet forstås varig og betydelig skade av medisinsk art. Invaliditetsgraden fastsettes på grunnlag av Sosialdepartementets invaliditetstabell med tilhørende retningslinjer.

2.8 Grunnbeløpet

Med G menes det grunnbeløp som til enhver tid er fastsatt av Stortinget jf. folketrygdloven § 6-2.

3 Hvem forsikringen omfatter

Ulykkesforsikring ved dugnadsarbeid:

Forsikringen omfatter eiere og beboere i borettslaget/ sameiet.

Forsikringen opphører for den enkelte eier/ beboer når vedkommende fyller 70 år.

Ulykkesforsikring for barn:

Forsikringen omfatter barn/barnebarn/fosterbarn av beboere i bolig tilhørende forsikret boligselskap. Forsikringen opphører når barnet fyller 12 år.

4 Når og hvor forsikringen gjelder

Ulykkesforsikring ved dugnadsarbeid:

Forsikringen gjelder under utøvelse av dugnadsarbeid som er organisert av borettslaget/ sameiet og som omfatter utvendig arbeid og/ eller dugnadsarbeid i felleslokaler.

Ulykkesforsikring for barn:

Forsikringen gjelder under bruk av forsikringstakers fastmonterte lekeapparater og/eller ballbinge.

5 Hva forsikringen dekker - forsikringsytelser

Ytelser tilstås ved ulykker/ ulykesskader som fører til varig medisinsk invaliditet og dødsfall eller medfører behandlingsutgifter.

5.1 Varig medisinsk invaliditet

Ulykkesforsikring ved dugnadsarbeid:

Ulykesskade som fører til varig medisinsk invaliditet gir rett til en erstatning på maksimalt kr 500.000, med mindre annen erstatningssum er avtalt og uttrykkelig fremgår av forsikringsbeviset. Full erstatning ytes når invaliditetsgraden er fastsatt til 70% eller mer. Ved lavere invaliditet reduseres erstatningen forholdsmessig.

Ulykkesforsikring for barn:

Ulykesskade som fører til varig medisinsk invaliditet gir rett til en erstatning på maksimalt kr 200.000, med mindre annen erstatningssum er avtalt og uttrykkelig fremgår av forsikringsbeviset. Full erstatning ytes når invaliditetsgraden er fastsatt til 70% eller mer. Ved lavere invaliditet reduseres erstatningen forholdsmessig.

Graden av invaliditet fastsettes på grunnlag av Sosialdepartementets invaliditetstabell med tilhørende retningslinjer.

5.2 Dødsfall

Ulykkesforsikring ved dugnadsarbeid:

Ved dødsfall som følge av ulykesskade ytes en erstatning på kr 200.000. Samlet erstatning ved invaliditet og død begrenses til 500.000. Utbetaling av dødsfallerstatning skjer til dødsboet.

Ulykkesforsikring for barn:

Ved dødsfall som følge av ulykesskade ytes en erstatning på kr 25.000.

5.3 Behandlingsutgifter

Medfører ulykesskaden utgifter til behandling av personskaden, erstattes nødvendige utgifter til:

- lege og tannlege. Tannskade som følge av spising er unntatt. Forsikringen omfatter også første permanente tannbehandling (bro, kroner osv.) selv om behandlingen skjer senere enn 2 år etter skadedagen. Oppgjør for slike utgifter skal likevel foretas innen 2 år fra skadedagen på grunnlag av omkostningsoverslag fra tannlege eller tanntekniker

- forbindelsessaker og medisin foreskrevet av lege eller tannlege
- proteser
- behandling og forpleining i sykehus, samt fysikalsk behandling når den er foreskrevet av lege for kurativ behandling
- reise til og fra hjemstedet for behandling hos lege, tannlege og fysioterapeut eller forpleining på sykehus som nevnt ovenfor. Erstatningen begrenses til utgifter ved rimeligste transportmiddel når det tas hensyn til skadedes tilstand
- utgifter til opphold i hotell, rekonvalesenthjem eller lignende erstattes ikke
- den forsikrede plikter å legge frem legitimert oppgave over de utgifter som kreves erstattet, og har bare krav på erstatning for den del av utgiftene som overstiger det som kan kreves fra annet hold
- behandlingsutgifter betales i inntil 2 år fra skadedagen begrenset til 0,1 G. Fra disse erstatninger trekkes en egenandel på kr 500.

6	Oppgjør
----------	----------------

6.1 Erstatningsoppgjør ved varig medisinsk invaliditet

Når legens sluttattest og de øvrige nødvendige legitimasjoner er mottatt, beregnes og utbetales erstatningen.

Har ulykkesskaden innen 3 år medført invaliditet som antas å bli livsvarig skal det betales erstatning for invaliditet på grunnlag av den sum som er nevnt i avtalen, og etter de regler som er nevnt nedenfor, under forutsetning av at forsikrede er i live etter 1 år. Ved invaliditet på 70% eller mer betales hele forsikringssummen. Forsikringssummen reduseres i henhold til forsikringsvilkårenes pkt 5.1 hvis invaliditeten er mindre.

Tap av eller skade på lem eller organ som var fullstendig ubrukbart før ulykkesskaden inntraff, gir ikke rett til erstatning for invaliditet. Var et lem eller organ tidligere delvis tapt eller ubrukbart, gjøres det tilsvarende fradrag når invaliditetsgraden bestemmes.

I alle andre tilfelle av invaliditet skal invaliditetsgraden fastsettes skjønnsmessig, idet de prosentsatser som er anført i invaliditetstabellen skal tjene som veiledning. Ved fastsettelsen skal det ikke tas hensyn til individuelle anlegg. Hvis personen er venstrehendt, er det anledning til å ta hensyn til dette.

Erstatning for en og samme skade kan ikke overstige 100% selv om flere lemmer eller organer er skadet.

Skulle den forsikrede dø etter at ulykkesskaden inntraff og før endelig oppgjør har funnet sted, men det godtgjøres at dødsfallet ikke har sammenheng med ulykkesskaden, skal det betales erstatning for varig medisinsk invaliditet som kan tilskrives ulykkesskaden.

Skade som ikke kan antas å medføre varig invaliditet og skade som utelukkende virker vanskende, samt tannskade, gir ikke rett til invaliditetserstatning.

Invaliditetserstatningen beregnes etter G på oppgjørstidspunktet med mindre G på skademeldingstidspunktet tillagt renter i henhold til forsikringsavtaleloven gir en høyere erstatningsutbetaling.

6.2 Utbetaling av dødsfallerstatning

Utbetaling av dødsfallerstatning skjer til dødsboet.

Erstatningen beregnes etter G på oppgjørstidspunktet med mindre G på skademeldingstidspunktet tillagt renter i henhold til Forsikringsavtaleloven, gir en høyere erstatningsutbetaling.

6.3 Renter

Sikrede har krav på renter av erstatningen etter forsikringsavtaleloven § 18-4.

6.4 Opplysningsplikt

Forsikringstakeren og den forsikrede skal gi riktige og fullstendige svar på selskapets spørsmål. De skal også av eget tiltak gi opplysninger om særlige forhold som de må forstå er av vesentlig betydning for selskapets vurdering av saken. Har forsikringstakeren svikaktig forsømt opplysningsplikten og det ikke bare er lite å legge vedkommende til last, kan selskapets ansvar settes ned eller falle bort.

Den som ved skadeoppgjør gir uriktige eller ufullstendige opplysninger, kan miste ethvert erstatningskrav mot selskapet, jf. forsikringsavtaleloven § 18-1.

7	Begrensninger og spesielle risikoer
----------	--

7.1 Generelle begrensninger

Forsikringen omfatter ikke ulykker inntruffet før forsikrede ble omfattet av forsikringen.

Selskapet svarer ikke for skade eller økning av skade som direkte eller indirekte er forårsaket av, eller står i sammenheng med, jordskjelv og vulkanske utbrudd, atomkjernereaksjoner, krig og krigsliknende handlinger enten krig er erklært eller ikke, terrorisme, opprør eller liknende alvorlige forstyrrelser av den offentlige orden.

Ved terrorhandling forstås en rettsstridig, skadevoldende handling rettet mot allmennheten, herunder en voldshandling eller farlig spredning av biologiske eller kjemiske substanser – og som forstås å være utført i den hensikt å øve innflytelse på politiske, religiøse eller andre ideologiske organer, eller for å fremkalle frykt

7.2 Fremkallelse av forsikringstilfelle

Selskapet svarer ikke for selvmord eller forsøk på selvmord med mindre kravstilleren kan sannsynliggjøre at dette skyldes akutt sinnsforvirring som skyldes ytre årsak og ikke en sinnslidelse.

Har den forsikrede forsettlig fremkalt forsikringstilfellet, er selskapet ikke ansvarlig. Selskapet er likevel ansvarlig hvis den forsikrede på grunn av alder eller sinnstilstand ikke kunne forstå rekkevidden av sin handling.

Har den forsikrede grovt uaktsomt fremkalt forsikringstilfellet eller økt skadens omfang, kan selskapets ansvar settes ned eller falle bort. Det samme gjelder dersom den forsikrede grovt uaktsomt fremkaller forsikringstilfellet gjennom overtredelse av en sikkerhetsforskrift. Ved avgjørelsen skal det legges vekt på skyldgraden, skadeforløpet, om forsikrede var i selvforskyldt rus, hvilken virkning nedsettelse eller

bortfall av selskapets ansvar vil få for den som har krav på forsikringen eller for andre personer som er økonomisk avhengig av ham eller henne og forholdene ellers.

7.3 Spesielle begrensninger

Forsikringen omfatter ikke ulykkesskader som skyldes manglende bruk av sikkerhetsutstyr.

Forsikringen dekker ikke:

- a) skade som skyldes slagtilfelle, besvimelse eller annen sykelig tilstand.

Selv om en ulykkesskade kan påvises som årsak, svarer selskapet ikke for følgende sykdommer eller sykelige tilstander:

- hjerte- / karsykdommer, for eksempel hjerteinfarkt, åreknuter, angina pectoris
 - blodsykdommer, for eksempel anemi
 - kreftsykdommer
 - nevroser
- b) sykdom oppstått ved infeksjon eller stikk eller bitt av insekt, for eksempel malaria eller flekktufus. Dog svarer forsikringen for lokal sårinfeksjon og blodforgiftning oppstått på denne måte. Andre infeksjoner svarer forsikringen for bare når det må anses å være på det rene at årsaken er infeksjon av sår oppstått ved ulykkesskade og at en annen smittemåte må anses utelukket.
 - c) skade ved forgiftning ved mat, drikke eller nytelsesmidler eller skade ved behandling med eller inntaking av medikamenter, med mindre det skjer etter ordre fra lege som et ledd i behandlingen av en erstatningsmessig ulykkesskade. Skade ved inntaking av sove- og smertestillende midler er dog under enhver omstendighet helt unntatt.
 - d) skade ved forgiftning av gass, med mindre forgiftningen er oppstått plutselig ved en enkelt anledning gjennom et uhell, og det må anses helt på det rene at den er skjedd ufrivillig. Gassforgiftning i garasje er dog under enhver omstendighet unntatt.
 - e) skade ved operasjon, lysbehandling, behandling ved røntgen, radium, diatermi og lignende stråler eller annen behandling, med mindre den forsikrede har underkastet seg operasjon/ behandlingen på grunn av en ulykkesskade som forsikringen svarer for
 - f) skade som skyldes påvirkning av lys eller temperatur, med mindre den forsikrede var utsatt for påvirkningen som følge av en ulykkesskade som selskapet svarer for, eller påvirkningen skyldes en nødssituasjon som den forsikrede ufrivillig var kommet opp i
 - g) drukning med mindre kravstilleren kan godtgjøre at drukningen ikke skyldes sykdom, sykelig tilstand eller forhold som selskapet etter vilkårene ellers ikke svarer for
 - h) skade ved deltakelse i slagsmål eller utførelse av en forbrytelse
 - i) skade på sinnet alene, for eksempel sjokk, uten at det samtidig er oppstått legemsskade som fører til livsvarig invaliditet

8	Endringsbestemmelser – Fornyelse/ oppsigelse av medlemsavtale / avtaledokument
----------	---

Selskapet kan endre disse forsikringsvilkår. Endringene kan gjennomføres med virkning fra begynnelsen av nytt forsikringsår når endringene er sendt senest sammen med premievarselet for den nye forsikringsperiode, jf. forsikringsavtaleloven § 12-7.

Forsikring som er avtalt for en tid av minst 1 år fornyes automatisk hvis ikke annet er avtalt, for 1 år ad gangen såfremt ingen av partene sier opp forsikringen.

Forsikringstakeren kan si opp forsikringen ved avtaleperiodens begynnelse innen 1 måned etter at selskapet har sendt premievarsel for en ny periode.

Selskapet kan si opp forsikringen med virkning fra avtaleperiodens utløp innen 2 måneder før utløpet av forsikringstiden, basert på særlige grunner. For øvrig kan selskapet si opp forsikringsforholdet i forsikringstiden slik det er fastsatt i forsikringsavtaleloven § 12-4.

9	Klageinstans – nemndbehandling
----------	---------------------------------------

Hvis selskapet helt eller delvis avslår et krav på forsikringsytelse, eller hvis det på annen måte oppstår tvist mellom selskapet, forsikringstaker, forsikrede eller den som ellers har rett til ytelser etter ulykke/ yrkesskadeforsikringen kan tvisten forelegges Forsikringsklagekontoret, Pb. 53 Skøyen, 0212 Oslo.

10	Meldefrist / Foreldelse
-----------	--------------------------------

Selskapet er fri for ansvar hvis:

- a) melding ikke er kommet selskapet i hende innen 1 år fra den dag den som fremsetter kravet har fått kjennskap til de forhold som begrunner kravet
- b) foreldelsesfristen for krav som utledes av forsikringsavtalen er 3 år, regnet fra utløpet av det kalenderåret kravstilleren har fått kjennskap til de omstendigheter som begrunner kravet og tidligst kunne gjort det gjeldende
- c) den som fremsetter kravet ikke går til rettssak, eller forlanger nemndbehandling etter forsikringsavtaleloven § 20-1 innen 6 måneder regnet fra den dag selskapet skriftlig har meddelt at det ikke godtar kravet og samtidig har minnet om fristen, dens lengde og følgene av at den oversittes

For øvrig vises til § 9 i lov om foreldelse av 18. mai 1979 nr. 18.

11	Uttredelse av ulykkesforsikringen
-----------	--

Når den forsikrede trer ut av den gruppe som ulykkesforsikringen omfatter, opphører forsikringen.

FORSIKRING LOVBESTEMT YRKESKKADE

1 Hvem forsikringen gjelder for

Dersom sikrede i egenskap av eier av den forsikrede bygning er å betrakte som arbeidsgiver i henhold til Yrkesskadeloven § 2a, hefter selskapet i overensstemmelse med vilkårene i loven overfor skadelidte som etter loven er å betrakte som arbeidstaker.

Forsikringen gjelder ikke

- sikredes fast ansatte arbeidstakere eller
- når huseierforholdet inngår som del av annen virksomhet med forsikringsplikt for arbeidsgiver, og skadelidte er å betrakte som arbeidstaker i den totale virksomheten.

2 Hva forsikringen omfatter

Yrkesskader og yrkessykdommer som konstateres i forsikringstiden i henhold til Lov om yrkesskadeforsikring av 16. juni 1989 med forskrifter.

3 Yrkesskade - yrkessykdom

Med yrkesskade og yrkessykdom forstås skade og sykdom som omfattes av § 10 og § 11 i Lov om Yrkesskade av 16 juni 1989, nr. 65. Det vil si skade og sykdom som forsikrede påføres i arbeid på arbeidsstedet i arbeidstiden når det er:

- skade og sykdom forårsaket av arbeidsulykke (yrkesskade)
- skade og sykdom som i henhold av Folketrygdloven av 28. februar 1979 nr. 19 § 13-4 er likestilt med yrkesskade.
- annen skade og sykdom, dersom denne skyldes påvirkning fra skadelige stoffer eller Arbeidsprosesser.

Belastningslidelser regnes ikke som yrkesskade / yrkessykdom.

NEMI Forsikring ASA

Office Oslo: NEMI Forsikring ASA Dronning Mauds gt. 10, P.O.Box 1934 Vika NO-0125 Oslo, Norway	Tel +47 21 52 67 00 Fax +47 21 52 67 00 E-mail oslo@nemiasa.no	Office Bergen: NEMI Forsikring ASA C. Sundts gate 29, P.O.Box 2050 Nordnes NO-5817 Bergen, Norway	Tel +47 21 52 67 00 Fax +47 21 52 67 00 E-mail bergen@nemiasa.no
www.nemiasa.no • Org.no. 950 421 363			

600

Generelle vilkår

Forsikringsvilkår av januar 2006
Erstatter vilkår av januar 2002

600 Generelle vilkår **Vilkår av januar 2006**

De generelle vilkår gjelder i den utstrekning de ikke er fraveket i de spesielle vilkår eller forsikringsbeviset.

1. Særlige begrensninger i selskapets erstatningsplikt

Selskapet svarer ikke for tap eller skade, og økning i tap eller skade som direkte eller indirekte er forårsaket av eller står i sammenheng med:

- 1.1 atomkjernereaksjoner, ioniserende stråling, kjernebrennstoff ved kjerneladede sprenglegemer
- 1.2 radioaktiv, giftig, eksplosiv eller annen farlig egenskap ved kjerneladede sprenglegemer,
- 1.3 krig eller krigslignende handlinger, terrorist handlinger, opprør/angrep eller lignende forstyrrelser av den offentlige orden,
- 1.4 jordskjelv eller vulkanske utbrudd.
- 1.5

2. Særlige begrensninger i selskapets erstatningsplikt

Skade på eiendom eller ting som er dekket under denne avtalen skal bety fysisk skade på selve eiendommen eller tingen.

Fysisk skade på selve eiendommen eller tingen skal ikke inkludere skade på data eller software, i særdeleshet uønskede forandringer av data, software eller datamaskinprogrammer som er forårsaket av sletting av informasjon, korrupsjon eller deformasjon av den opp- rinnelige data struktur.

Som en konsekvens av dette er følgende ekskludert fra denne avtalen:

- A. Tap eller skade på data eller software, i særdeleshet uønskede forandringer av data, software eller datamaskinprogrammer som er forårsaket av sletting av informasjon, korrupsjon eller deformasjon av den opprinnelige data struktur og hvilket som helst avbruddstap forårsaket av slikt tap eller skade. Til tross for denne eksklusjonen skal tap eller skade på data eller software som er den direkte konsekvensen av forsikret fysisk skade på eiendom eller ting være dekket.
- B. Tap eller skade som oppstår som følge av svakhet i funksjon, anvendelighet, brukelighet eller tilgjengelighet av data, software eller dataprogrammer, og hvilken som helst avbruddskade som er forårsaket av slikt tap eller skade.

3. Skjønn

Er det adgang til å kreve skjønn i henhold til forsikringsvilkårene gjelder følgende bestemmelser om fremgangsmåten:

Skjønn avgis av sakkyndig og uhildede personer. Hver av partene velger en skjønnsmann. Hvis noen av partene ønsker det, kan han velge særskilt skjønnsmann for bestemte ting. Ved avbruddstap for bestemte spørsmål.

Har den ene av partene skriftlig underrettet den annen om sitt valg, plikter denne innen en uke etter at han har mottatt underretninger å gi meddelelse om hvem han velger. For skjønnet velger de to skjønnsmenn en oppmann. Hvis noen av partene forlanger det skal denne være bosatt utenfor partenes hjemsted og utenfor den kommune hvor forsikringstilfellet er inntruffet. Unnlater en av partene å velge skjønnsmann, oppnevnes denne på hans vegne av by- eller herredsretten i den rettskrets hvor skjønnet foretas. Blir skjønnsmennene ikke enige om oppmann, oppnevnes denne på samme måte.

Skjønnsmennene kan innhente de opplysninger og foreta de undersøkelser som de anser nødvendige. De plikter å avgi sitt skjønn på grunnlag av forsikringsvilkårene.

De to skjønnsmenn foretar verdsettelsen - besvarer spørsmålene ved avbruddstap - uten at oppmannen tilkalles. Blir de ikke enige, tilkalles oppmannen, som etter de samme regler avgir sitt skjønn over de punkter som skjønnsmennene er uenige om. Blir oppmannen tilkalt, beregnes erstatningen på grunnlag av dennes skjønn.

Erstatningen skal dog ikke ligge utenfor de grenser som de to skjønnsmennenes ansettelse vil medføre. Partene betaler hver sin skjønnsmann, honorar til oppmann og mulige andre omkostninger ved skjønnet bæres av partene med en halvdel hver. Skjønnets verdsettelse er bindende for begge parter.

4. Renter

Sikrede har krav på renter overensstemmende med FAL paragraf 8-4 eller paragraf 18-4.

5. Følgende av svik

Den som gjør seg skyldig i svik mot selskapet, taper enhver rett etter forsikringsavtalen og etter andre forsikringsavtaler med selskapet i anledning ved samme hendelse og selskapet kan si opp enhver forsikringsavtale med ham, jf. FAL, paragraf 4-2, paragraf 4-3, paragraf 8-1 eller paragraf 13-2, paragraf 13-3 og paragraf 18-1.

6. Oppsigelse

6.1 Forsikringstakerens rett til oppsigelse

Forsikringstakeren kan si opp forsikringen i henhold til FAL paragraf 3-2 og paragraf 12-3:

- fra utløpet av forsikringstiden. Selskapet må varsles om dette senest en måned fra den dag selskapet har sendt ordinært premievarsel for den nye perioden,

- for bortfall før utløpet av forsikringstiden dersom forsikringsbehovet faller bort eller det foreligger andre særlige grunner.

6.2 Selskapets rett til oppsigelse

Selskapet kan i forsikringstiden si opp en løpende forsikring i samsvar med reglene i FAL paragraf 3-3 eller paragraf 12-4:

- med 14 dagers varsel dersom det er gitt uriktige eller ufullstendige opplysninger om risiko, se FAL paragraf 4-3 eller paragraf 13-3,
- med øyeblikkelig virkning dersom det svikaktig er gitt uriktige eller ufullstendige opplysninger om risikoen, se FAL paragraf 4-3 eller paragraf 18-1,
- med 1 ukes varsel dersom det foreligger svik i forbindelse med skadeoppgjøret, se FAL paragraf 8-1 eller paragraf 18-1.

Selskapet kan også si opp løpende forsikring i samsvar med reglene i FAL paragraf 3-3 eller paragraf 12-4 med 2 måneders varsel dersom:

- det foreligger brudd på sikkerhetsforskrifter eller andre ansvarsbegrensende forutsetninger,
- bruken av forsikringsgjenstanden eller sikredes virksomhet endres på en måte som innebærer at selskapet ikke ville overtatt forsikringen om det nye forholdet hadde foreligget på tegningstidspunktet,
- det er inntruffet skade og oppsigelse er rimelig.

7. Oppgjør når forsikringsforholdet bli avbrutt i forsikringstiden

Hvis forsikringen opphører i forsikringstiden godskrives forsikringstakeren overskytende premie. Beregningen foretas etter "Premieberegnsregler ved opphør" som kan fås ved henvendelse til selskapet. Se FAL paragraf 3-5 og 12-5.

8. Fornyelse av forsikringen

Forsikringen som gjelder for ett år eller mer fornyes for ett år om gangen fra utløpet av forsikringstiden hvis forsikringsforholdet ikke er sagt opp.

9. Lovlig interesse

Forsikringsavtalen omfatter kun lovlig interesse som kan verdsettes i penger.

10. Vinningsforhold

Forsikringen skal ikke føre til vinning, men skal bare erstatte tap som virkelig er lidt innenfor rammen av forsikringsavtalen. Forsikringssummen er intet bevis for tingens eller interessens verdi.

11. Forsikringsavtaleloven og lovvalg

For forsikringsavtalen gjelder også forsikringsavtaleloven av 16.6.1989 (FAL). Norsk lovgivning gjelder for forsikringsavtalen i den utstrekning dette ikke er i strid med lov nr. 111 av 27. november 1992 om lovvalg i forsikring, eller det er gjort annen avtale.

12. Vernetting

Tvister etter forsikringsavtalen avgjøres ved norsk domstol, med mindre det er i strid med ufravikelige regler i gjeldende lovgivning, eller det er gjort annen avtale.

13. Valutta

Premiebeløp, forsikringssummer, erstatningsbeløp m.v. som springer ut av forsikringsavtalen, regnes i norske kroner (NOK) dersom ikke annet fremgår av vilkår etter forsikringsbevis.

14. Regress

Hvis forsikringstakeren ikke overholder sine plikter i henhold til den avtalen som er inngått mellom forsikringstakeren og NEMI, og NEMI i henhold til reglene likevel er forpliktet til å utbetale forsikringssummen, kan selskapet søke regress hos forsikringstakeren etter alminnelige erstatningsrettslige regler. Jf. også skadeerstatningsloven § 3-7.

Forsikringen begynner og slutter kl. 00.00

Sikkerhetsforskrifter

1 Generelle bestemmelser

- 1.1 I kassafunksjoner med kundebetjening skal kontanter og sjekker ut over kr. 10.000,- oppbevares innlåst. I lokaler hvor det er montert FG-godkjent (FG=Forsikringsselskapenes Godkjennelsesnevnd) innbruddsalarmanlegg med innebygget ransfunksjon med varsling til FG-godkjent alarmstasjon eller til alternativ mottaker (naboalarm), eller det er montert videoovervåking med kontinuerlig opptak, heves beløpet til 100.000,-.
- 1.2 Transport innen forsikringslokalet.
Verdier over kr. 200.000,- skal i ulåst lokale transporteres med to bud.
- 1.3 Transport til nattsafe.
Uten spesiell avtale må verdiene begrenses til kr. 200.000,-.
- 1.4 Det skal være utarbeidet instruks for håndtering, oppbevaring og transport av verdiene – se punkt 3.

2 Spesielle bestemmelser

- 2.1 Verdi over kr. 200.000,- inntil kr. 500.000,-
 - I forsikringslokalet.
Det skal alltid være minst to ansatte til stede såfremt det ikke er montert: FG-godkjent innbruddsalarmanlegg med innebygget ransfunksjon med varsling til FG-godkjent alarmstasjon eller til spesielt avtalt alternativ mottaker eller videoovervåking med kontinuerlig opptak av kassafunksjoner med kundebetjening.
 - Transport utenfor forsikringslokalet.
Transport skal foretas med to bud.
- 2.2 Verdi over kr. 500.000,- inntil kr. 1.000.000,-.
 - I forsikringslokalet
Det skal alltid være minst to ansatte til stede. I tillegg skal det være montert:
FG-godkjent innbruddsalarmanlegg med innebygget ransfunksjon med varsling til FG-godkjent alarmstasjon eller til spesielt avtalt alternativ mottaker eller videoovervåking med kontinuerlig opptak av kassafunksjoner med kundebetjening.
 - Transport utenfor forsikringslokalet.
Transport skal foretas med to bud og i bil med 2-veis lukket radiokommunikasjon eller med mobiltelefon.
- 2.3 Verdi over kr. 1.000.000,- inntil kr. 5.000.000,-.
 - I forsikringslokalet.

Det skal alltid være minst to ansatte til stede. I tillegg skal det være montert:

FG-godkjent innbruddsalarmanlegg med innebygget ransfunksjon med varsling til FG-godkjent alarmstasjon samt videoovervåking med kontinuerlig opptak av kassafunksjonen.

- Transport utenfor forsikringslokalet.
Transporten skal foretas med to bud i spesialbil som oppfyller bestemmelsene i pkt 4.
- Sikkerhetsforskrifter for verditransportbil.
Ved transport til og fra bil i ikke lukket område må verdien pr. transport ikke overstige kr. 1.000.000.

2.4 Verdi over kr. 5.000.000,-.

I tillegg til de generelle sikkerhetsforskrifter og tilleggsbestemmelser etter pkt 2.3 gjelder særbestemmelser fastsatt av forsikringsselskapet.

3 Instruks for håndtering, oppbevaring og transport av verdier

skal inneholde følgende momenter:

3.1 Verdi over kr. 50.000,- inntil kr. 200.000,-.

Aktsomhetsregler

- opptreden ved ran/forsøk på ran
- Minimumsalder

3.2 Verdi over kr. 200.000,- inntil kr. 1.000.000,-.

Instruksen skal, i tillegg til pkt. 3.1, omfatte:

- Sikkerhetsansvarlig
- Ruteopplegg med alternativer
- Tidsvariasjoner
- Forbud mot unødig opphold
- Taushetserklæring
- Hvem kan uttale seg til media
- Påbud om bruk av solide, hensiktsmessig låste vesker/kofferter

3.3 Verdi over 1.000.000,-.

Instruksen skal, i tillegg til pkt. 3.2, omfatte:

- Melderutiner og prosedyrer
- Kontrollrutiner
- Bestemmelser om at bilens vinduer skal være lukket og dører låst også under transport

3.4 Instruksen skal oppbevares og kunne fremlegges ved skade. Når forsikringssummen er større enn kr. 1.000.000,- skal instruksen være godkjent av forsikringsselskapet.

4 Verditransportbil

4.1 Verdier over kr. 1.000.000,- og inntil kr. 3.000.000,-.

Bilen skal være lukket uten innsyn i oppbevaringsrommet. Verdiene skal være oppbevart i solid låst oppbevaringsenhet av stål, fast forankret til bilen eller på annen måte likeverdig måte godkjent av forsikringsselskapet.

Bilen skal ha mobiltelefon og lukket radioosamband med basestasjonen. Bilen skal ha FG-godkjent bilalarm.

- 4.2 Verdier over 3.000.000,- inntil kr. 5.000.000,-.
Bilen skal ha oppbevaringsrom uten vinduer. Dører skal ha FG-godkjente låsenheter eller spesiallåser godkjent av forsikringsselskapet.

Verdiene skal være oppbevart i solid oppbevaringsenhet av stål, fast forankret til bilen eller oppbevart på annen minst likeverdig måte godkjent av forsikringsselskapet. Bilen skal ha mobiltelefon og lukket radiosamband med basestasjon, samt alarmanlegg på bilen og oppbevaringsrom som utløser lyd og lysalarm når bilen er ubetjent og med overføring av alarmsignalet til basestasjonen.

Det skal være montert alarmknapp for varslings til basestasjon i fører- og oppbevaringsrom.

Bilen skal ha kjørehemmende sperre som trer i funksjon når bilens alarmanlegg blir utløst.

Bilen skal være besiktiget og godkjent av forsikringsselskapet.

- 4.3 Verdier over 5.000.000,- inntil kr. 20.000.000,-.
I tillegg til pkt. 4.2 skal det være faste melderutiner til basestasjon under transporten.
- 4.4 Verdier over kr. 20.000.000,-.
I tillegg til pkt. 4.3 skal transportene godkjennes i hvert enkelt tilfelle.

Sikkerhetsforskrift SF - 001

01.01.2007

Sikring mot brann

Forsikringen er overtatt på betingelse av at de sikkerhetsforskrifter som er nevnt nedenfor eller andre sikkerhetsforskrifter som er gjort gjeldende for avtalen, overholdes til enhver tid og på ethvert tidspunkt.

- 1. Ansvarshavende for det brannforebyggende arbeid.**
Bedriftens eier oppnevner en person (ansvarshavende) til å forestå det brannforebyggende arbeid og til å sørge for at bestemmelsene nedenfor blir fulgt.
- 2. Instruks for de ansatte.**
De ansatte skal instrueres om brannforebyggende tiltak, herunder om bruk av slokningsredskaper hvorledes brann varsles og hvordan rømming kan foregå.
- 3. Brannfarlige og eksplosive varer.**

Selskapet skal ha melding om hvilke mengder brannfarlige og eksplosive varer myndighetene tillater brukt og lagret i bedriften.

4. Elektriske anlegg og apparater.

Feil og uregelmessigheter ved elektriske anlegg skal straks rettes i samsvar med gjeldene forskrifter. Provisoriske anlegg skal utføres og benyttes i samsvar med forskriftene.

5. Branndører og brannlemmer.

Utenfor arbeidstiden skal branndører og brannlemmer være lukket. I arbeidstiden kan branndører og brannlemmer holdes åpne hvis de har automatisk lukking styrt av røykdetektor.

6. Slokningsapparater.

Påbudte slokningsredskaper skal være tilstede på avmerket lett synlig og tilgjengelig plass og i god stand. Slokningsredskaper ska kontrolleres minst en gang i året. Hvert apparat skal være forsynt med en merkelapp som viser datoen for siste kontroll. Omkostningene ved vedlikehold av slokningsutstyr og oppladning etter bruk/feilutløsning betales av forsikringstakeren.

7. Varmerarbeider.

Med varme arbeider forstås bygge-, installasjons-, monterings-, reparasjons- og vedlikeholdsarbeider hvor det benyttes åpen ild, oppvarming, sveise-, skjære-, lodde- og slipeutstyr. Ved varme arbeider skal

- arbeidsstedet og de nærmeste omgivelser være ryddet for brennbart avfall.
- alt brennbart materiale på og i nærheten av arbeidsplassen være fjernet eller beskyttet.
- brennbare bygningsdeler være kontrollert og beskyttet.
- åpninger i gulv, vegger og tak være tettet.
- godkjent slokningsutstyr, minimum 2 stk. 6 kg ABC håndslukkeapparater eller brannslange med diameter på 1" påsatt vann frem til strålerøret, være plassert lett tilgjengelig på arbeidsplassen.
- brannvakt være tilstede under arbeid, under pauser og minst 1 time etter at arbeidet er avsluttet.
- sveising og skjæring utføres etter instruks godkjent av selskapet.

Det er forbud mot bruk av åpen flamme på tidligere tekkede tak. Forbud mot åpen flamme gjelder likevel ikke:

- ved legging av lag to ved tolags tekking på områder som er mer enn 1 meter fra sluk, gesimser, gjennomføringer, bordbeslag og lignende.
- ved tekking på takkonstruksjoner som består kun av ubrennbare materialer på områder som er mer enn 1 meter fra sluk, gesimser, gjennomføringer, bordkantbeslag og lignende.

Ved tining av is før omtekking på tidligere tekkede tak, tillates bruk av åpen flamme på områder som er mer enn 1 meter fra sluk, gesimser, gjennomføringer, bordkantbeslag og lignende. For fordamping av restvann etter tining av is er det forbud mot bruk av åpen flamme.

Sertifikat.

Varme arbeider hvor det benyttes åpen ild, sveise-, skjære-, og/eller slipeutstyr utenom faste spesielt tilrettelagte arbeidsplasser, skal bare utføres av personer som har gyldig sertifikat for varme arbeider utstedt av Norsk Brannvernforening eller samarbeidende organisasjoner i øvrige nordiske land.

8. Tobakksrøyking.

Røyking tillates kun på faste og avmerkede røykeplasser hvor instruks viser under hvilke betingelse røyking kan foregå uten fare for brann.

9. Orden og renhold.

Brennbart avfall og avfall som kan være selvantennende skal legges i egnede beholdere av flammebestandig materiale med selvlukkende lokk, eller straks fjernes til betryggende lagringsplass.

10. Kontroll etter arbeidstidens slutt.

Kontroll etter arbeidstidens slutt skal utføres i henhold til instruks som er tilpasset bedriftens spesielle risikoforhold.

**Sikkerhetsforskrift
SF - 002**

25.08.2006

Drift og vedlikehold

De forsikrede ting skal holdes i god driftsmessig stand. Sikrede skal påse at offentlige forskrifter og leverandørens eller andres forskrifter for bruk og vedlikehold av tingen overholdes.

**Sikkerhetsforskrift
SF- 003**

25.08.2006

Sikring mot tyveri og hæververk - generell forskrift

Sikkerhetsforskriftene omfatter samtlige adkomstdører, vinduer og andre åpninger.

FG = Forsikringsselskapenes Godkjenningsnevnd.

1 Dører, porter, luker og lignende åpninger

Skal være låst med minst en FG-godkjent låseenhet. Nøkler må aldri bli i låsen, jfr. pkt 4 nedenfor. Hvis hengelås benyttes, jfr. pkt. 3 nedenfor.

2 Vinduer (også vinduer i dør)

Vindusrute skal være solid festet. Utvendige glasslister skal ikke kunne fjernes med lett håndverktøy.

Kravene til sikring av vinduer gjelder inntil 4 m over terreng eller når utbygg eller gjenstander gir innklatringsmulighet.

3 Bommer og hengelåsbeslag

Skal være av stål og tilfredsstillende

- utvendig: Tverrsnitt 60 x 10 m.m. eller tilsvarende styrke
- innvendig: Tverrsnitt 50 x 8 m.m. eller tilsvarende styrke.

Låsens og beslagets bøyde skal fylle hverandre. Beslagets bøyde skal være av stål og ha samme styrke og dimensjon som hengelåsbøylen.

Beslaget skal være festet slik at det tilsvarer bommens og låsens styrke.

4 Oppbevaring av nøkler/koder

Nøkler/koder skal oppbevares utenfor forsikringsstedet eller i FG-godkjent sikkerhetsskap forsynt med FG's merke eller ved at betrodd person bærer den på seg. Skapet skal være boltet fast til gulv eller vegg i henhold til produsentens monteringsanvisning.

Sikkerhetsforskrift SF - 008

25.08.2006

Ran

Den som ved handling eller unnlatelse forsømmer å overholde eller påse at en sikkerhetsforskrift overholdes, kan helt eller delvis miste retten til erstatning, jfr. forsikringsavtaleloven § 4-8.

Retten til erstatning bortfaller også dersom forsømmelsen er gjort av personer som utfører arbeid av ledende art og av andre som har en særlig selvstendig stilling innen virksomheten, samt arbeidsledere, herunder formenn og lignende.

Den enkelte sikkerhetsforskrift kan inneholde tilleggsbestemmelser som utvider eller innskrenker denne personkrets.

Når selskapets erstatningsansvar omfatter:

Konter, sjekker og ihendehaverpapirer gjelder for disse varer følgende sikkerhetsforskrift.

Sikkerhetsforskrift SF - 013

25.08.2006

Bygningsvedlikehold

1. Ansvarshavende for bygningskontroll

For hver forsikret bygning skal sikrede oppnevne en ansvarshavende som skal ivareta det vedlikeholdsmessige og sikkerhetsmessige ansvaret for bygningen.

2. Sikring mot væske- og gasslekkasje

Væske- og gassførende installasjoner skal trykk- og tetthetsprøves før de tas i bruk.

3. Vedlikehold

Sikrede skal sørge for vedlikehold av og tilsyn med forsikret bygning med tilknyttet utstyr, slik at bygningen kan tåle de påkjenninger som må påregnes.

Yttertak kontrolleres minst 1 gang pr. år for skade, elde og slitasje.
Mangler skal repareres.

Gulv og vegger i våtrom skal være vanntett utført.

Bygningssluk etterses og rengjøres minst 1 gang i året. Ved større nedbørsmengder må sluk og avløp holdes under oppsyn.

Alt arbeid på elektriske installasjoner og rørinstallasjoner skal utføres av godkjent elektriker/rørlegger. Reparasjoner og utskifting av deler av anlegget skal være av en slik kvalitet at det ikke svekker anleggets totale levealder.

4. Frostskafer

Bygninger med rørinstallasjoner skal til enhver tid være tilstrekkelig oppvarmet for å unngå frostskafer, med mindre anlegget er sikret på annen måte.

5. Snømåking

Sikrede skal sørge for å måke snø av tak, balkong og terrasse på forsikret bygning for å unngå skade.

6. Bygning eller deler av bygning som ikke er i bruk

Dersom bygningen eller deler av bygningen, ikke er i bruk, skal det gjennomføres hyppig og regelmessig tilsyn med bygningen og det skal særlig

- kontrolleres at dører og vinduer er låst/lukket
- sørge for at hovedstoppekran er stengt
- ved fare for frost påses at væske- og radiatorledninger er tømt og at oppvarmingstiltak fungerer effektivt for å unngå skade.

Sikkerhetsforskrift
SF - 014

25.08.2006

Sikring mot frostskafer

Sikrede skal sørge for at bygning er tilstrekkelig oppvarmet for å unngå frostskafer eller sørge for nedtapping av røranlegg.

**Sikkerhetsforskrift
SF - 015**

25.08.2006

Sikring mot rørbrudd

- 1. Utvendig ledning**
Utvendig ledning skal legges i samsvar med offentlige forskrifter eller minst i 140 cm. dybde.
- 2. Gulv i våtrom**
Gulv i våtrom (vaske-, bad- og dusjrom og lignende) skal være vanntett utført og legges i samsvar med offentlige forskrifter.
- 3. Drenering**
Avløp for væske skal ha en utførelse som sikrer fullstendig drenering av væsken.
- 4. Lagring av varer i kjeller**
Varer i kjeller må lagres min. 10 cm. over gulv.

**Sikkerhetsforskrift
SF - 016**

25.08.2006

Sikring av datautstyr

Forsikringen er overtatt på betingelse av at de sikkerhetsforskrifter som er nevnt nedenfor eller andre sikkerhetsforskrifter som er gjort gjeldende for forsikringen, overholdes til enhver tid og på ethvert punkt.

Dersom denne sikkerhetsforskrift ikke overholdes kan en eventuell erstatning nedsettes eller falle bort med hjemmel i FAL § 4-8.

1. Lokaler/plassering

Datarom skal utføres i materialer som ikke samler eller produserer støv eller forårsaker statisk elektrisitet.

Vegger (inkl. dører), tak og gulv skal være minst av brannklasse B30. Dører inn til datarom skal være selvlukkende. Møbler og annet løsøre i EDB-avdelingen må i størst mulig utstrekning være av materialer som ikke produserer korrosive gasser i branntilfelle.

Påbudt slukkingsutstyr skal være tilstede i rom med forsikret utstyr på avmerket lett synlig og tilgjengelig plass, min 1 stk. brannslukkingsapparat klasse II av typen CO2 eller tilsvarende.

Ikke i noe tilfelle skal det være større avstand enn 10 meter til slukkeapparat noe sted i rommet.

Slokkingsapparater skal kontrolleres minst en gang i året. Hvert apparat skal være forsynt med merkelapp som viser datoen for siste kontroll.

Omkostningene ved vedlikehold og opplading etter bruk av slukkeutstyr betales av forsikringstakeren.

Ildsfarlige væsker som benyttes til rensing av utstyret o.l. skal oppbevares på forsvarlig vis utenfor maskinrommet.

Papiravfall må snarest mulig – senest ved arbeidstidens slutt hver dag – fjernes fra lokalene.

Avfallscontainere skal være av stål med bein og selvlukkende lokk.

2 Strømtilførsel

Det forlanges egen stigeledning med jordnet skjerm eller separat jordleder.

Alle signalkabler skal være skjermet.

Alt utstyr i datarommet – inkl. datagulv – skal tilkobles hovedjordledning.

Dataanlegget skal være sikret mot spenningsstøy (atmosfæriske forstyrrelser, sveiseapparater, motorer o.l.) fra nettet. Som vern forlanges nettfiler (spenningsstabilisator, isolertransformator, varistorer e.l.).

Alt datautstyr utenfor datarommet (dataskjermer, skrivere o.l.) skal ikke tilkobles hovedjordleder. Mulige utenforliggende støykilder må skjermes galvanisk.

Manuelt betjente kontrollorganer for utkobling av den elektriske kraftforsyning til datamaskinanlegget, skal være anbrakt nær hovedutgangen og nær operatørens plass. Ved forsikring av databærere eller avbrudd, skal følgende krav tilfredsstilles:

3 Oppbevaring av papir og databærere

Hovedlager av papir eller databærere tillates ikke i EDB-avdelingens maskinrom. Er det nødvendig å akklimatisere papir eller databærere før bruk, kan mindre kvanta oppbevares i maskinrommet for så lang tid som ansees nødvendig for at den riktige kondisjonering skal oppnås.

Kopi av alle styre- og programsystemer som er nødvendige for fortsatt drift skal være lagret enten i datasafe av minst klasse VDMA S120 DIS etter VDMA 24991 eller utenfor forsikringsstedet.

Kopier av databærere med data og programmer skal oppbevares i brannsikket rom av minst klasse VDMA S 120 etter VDMA 24991 eller i branntrygg avstand, slik at rekonstruksjon av data maksimalt behøver skje for et tidsrom på 1 uke dersom ikke annet er avtalt.

4 Væskelekkasje fra klimaanlegg

For å sikre mot skade ved væskelekkasje fra klimaanlegg i maskinrommet, skal det finnes vannpanne eller sluk i gulv og detektor for varsling om lekkasje.

**Sikkerhetsforskrift
SF - 017****25.08.2006****Sikring av elektronisk utstyr**

Utstyret skal på 230V-400V-, signal- og telesiden være beskyttet mot overspenning, netbstøy samt mot variasjon/brudd i nettspenningen.

Utførelse:

På 230V-400V-siden skal det være installert:

- grovvern i sikringstavle for utstyret
- finvern i form av avbruddsfri strømforsyning (UPS).

Batterikapasiteten må være tilstrekkelig, slik at hovedmaskiner, servere og Pc-er kan tas ned kontrollert.

På signal- og telesiden skal det være installert:

- vern på telelinjer,
- vern mellom utstyrets hovedkomponenter.

Jording skal utføres etter leverandørens anvisning og i samsvar med Produkt- og Elektrisitetstilsynet på 230V-400V-, signal- og telesiden.

**Sikkerhetsforskrift
SF - 018****25.08.2006****Sikring av dataregistre og programmer****Programvare:**

Aktuelle operativsystemer og applikasjoner skal forefinnes i minst 2 eksemplarer, original og sikkerhetskopi. Disse skal oppbevares på atskilte datamedier og være maskinelt lesbare. Sikkerhetskopi av programvare skal oppdateres for hver programversjon.

Data lagret på datamedie skal forefinnes i 3 generasjoner. Nødvendig underlag for rekonstruksjon av informasjon skal oppbevares.

Sikkerhetskopi av data skal tas minst hver annen arbeidsdag.

Sikkerhetskopier skal oppbevares i annen bygning eller i låst dataskap. Skapet skal tilfredsstille krav til brannsikkerhet A120 i følge NT FIRE 017. Nøkler/koder skal oppbevares utilgjengelig for uvedkommende.

**Sikkerhetsforskrift
SF - 026**

25.08.2006

Innhold i låst verdiskap / hvelv, nattsafe og i kontantautomat

Verdioppbevaringsenheten skal tilfredsstillе krav fastsatt i norsk standard 5081 eller 5089 eller tilsvarende svensk, finsk eller dansk standard, og være godkjent av forsikringsselskapenes godkjennelsesnemnd (FG). Forsikringen omfatter tap eller skade på innhold i oppbevaringsenhet som angitt i forsikringsbeviset.

Nøkler/koder skal oppbevares utenfor forsikringsstedet eller i låst FG-godkjent sikkerhetsskap forsynt med FGs merke eller ved at betrodd person bærer den på seg. Skapet skal være boltet fast til gulv eller vegg i henhold til produsentens monteringsanvisning.

For nattsafe og kontantautomat svarer selskapet også for hærverksskade på oppbevaringsenhet med innhold selv om hærverket ikke er gjort i den hensikt å begå innbrudd. Erstatningen er begrenset til forsikringssummen for innhold.